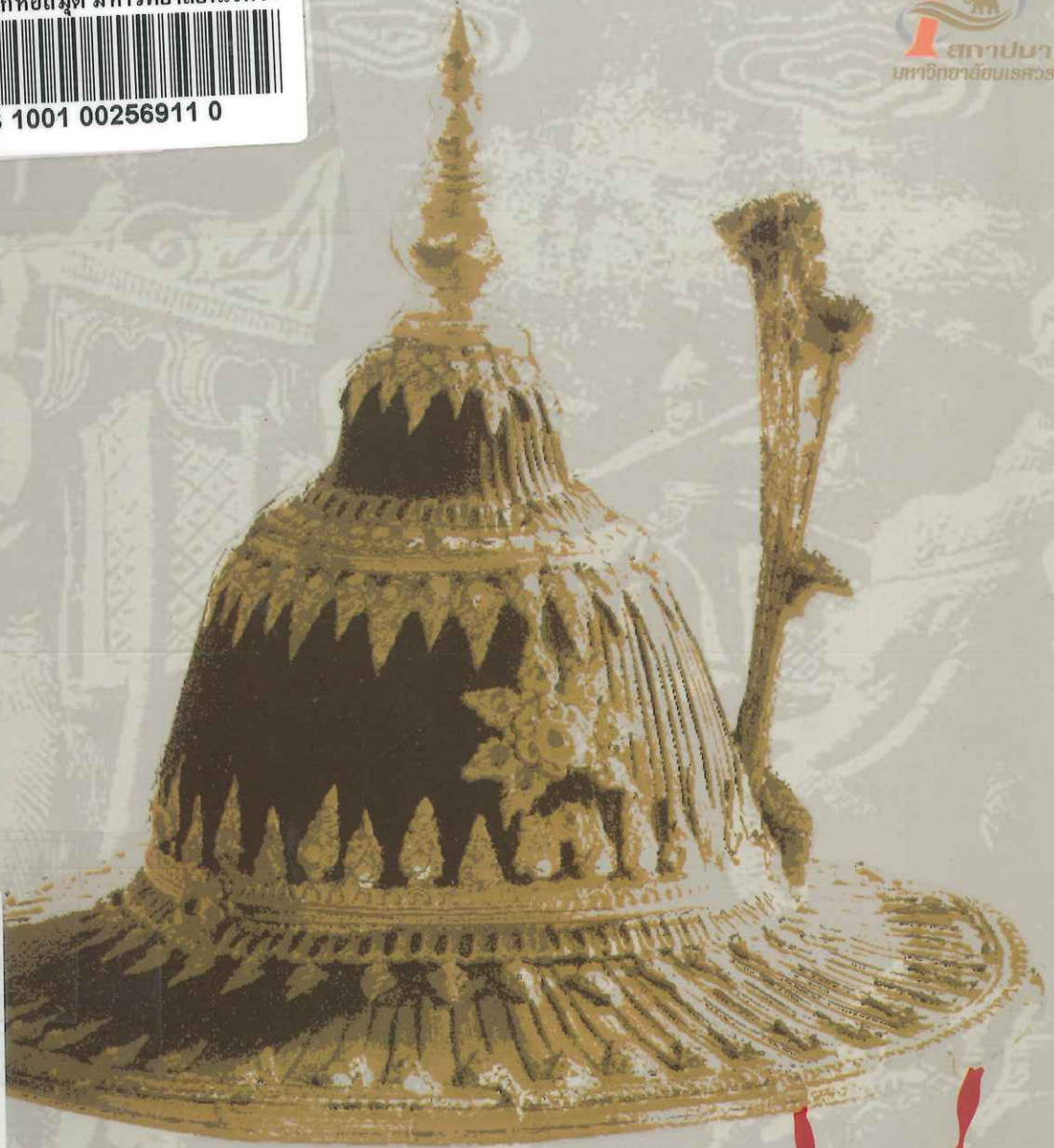

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

3 1001 00256911 0

15 ปี
สถาปนา
มหาวิทยาลัยนเรศวร

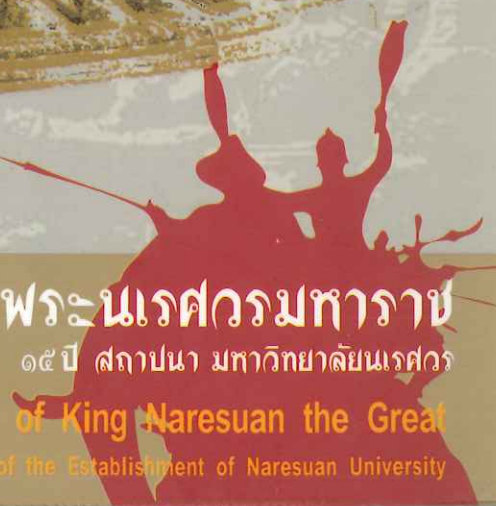
7.22
43
48

๔๐๐ ปี สวรรคตกาล สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑๕ ปี สถาปนา มหาวิทยาลัยนเรศวร

400th Anniversary of The Death of King Naresuan the Great

15th Anniversary of the Establishment of Naresuan University

อภิธาน์นทนาการ

สำนักหอสมุด

1.356227X

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช : พระวีรราชกษัตริย์ไทย
KING NARESUAN THE GREAT : A GREAT KING OF THAILAND

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันลงทะเบียน 15 พ.ย. 2548

เลขทะเบียน 4811822

เลขเรียกหนังสือ

DS
557
ก243
2548
41
0.2

ประกาศราชสดุดีสมาเด็จพระนเรศวรมหาราช

รายชื่อภาพ

โอมศรีสิทธิเดชะ ชนระราชศัตรู หนุ่ราชอรินทร์ ยินพระยศขยาด หวาดพระยศแสง แผลงผาด โผนโจนศึก หมู่บั้งนีกพินาศ
ประกาศเกียรติเกรียงไกร แผ่ไปทั่วปฐพิน ต้าแดนดินสยบ ตรลพฟากฟ้ากำจร พลนิกเรชมสุข สนุกบำเทงเริงรมย์ อุดมวิเศษเวียงชัย
คุดมไพศวรรยา ปวงประชาชองคุณ อาบอุ่นอกใจเอิบ เตบใจพองคองฟ้า ด้วยเดชากุณมัตรีย์ สองหัตถ์ป้องปรุพี อุตศิวิป็องราษฎร
ด้วยสามารถครองเมือง ด้วยปราดเป็องศาสตรา พาชาติเชิดชูสมัย พาใจปวงราษฎร่นาว นบนอบแนบแทบเทา แซ่ชองสนองคุณ
พระเอย

ภาพยลบั้ 16

เหล่าผลาญขจัดศัตรู	เอื้อนเอ่ยอ่านอ้าง โองการ	แด่องค์อวตาร
ใจราษฎรทุกผู้ทุกนาม	พระผู้เรืองเดชเรืองชัย	สถิตแน่นแนบใน
ก้าวย่างบาทองค์ภูมินทร์	ด้วยจิตสำนึกคุณงาม	ดำเนินรอยตาม
บวงสรวงด้วยใจบูชา	ด้วยหวังเพียงองค์จักรินทร์	สดับถ้อยขลยิน
ระลึกด้วยกตเวทิตี	ถึงพร้อมด้วยกายวาจา	ตั้งจิตวันทา
ภูมศวร่นเรศวรกษัตริย์ชัย	เพื่อถวายเป็นราชพลี	แด่องค์ภูมิ
ปวงข้าให้พ้ันภัยพาล	ขอเหตุแห่งความตั้งใจ	ปกป้องคุ้มครอง
ตราบนานนิรันดรเทอญ	รมเย็นเป็นสุขสำราญ	สมหวังทุกประการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาส เพ็งพุ่ม ผู้ประพันธ์

Eulogy for King Naresuan the Great

May this solemn incantation be a eulogy of the Great King who was the conqueror of all enemies, who would just upon hearing his name run away in fright. May this solemn incantation be a eulogy of the Great King who secured peace, happiness and contentment for his people and with heartiness displayed his endless superpower and compassion. May this solemn incantation be a eulogy and show gratitude for the Great King who devotedly sacrificed for his country's glorious thriving and for his people's prosperity.

I humbly read this incantation to offer a eulogy of the Great King who eliminated all danger from the country.

The Great King who has been always in the heart of his people.

The Great King who has ruled his territory with mercy and values.

May the incantation of this eulogy be heard by Him.

May these servants most humbly present a spiritual and physical performance of respect and gratitude to the Great King.

May all your Majesty's servants chanting here receive security and protection from Your Majesty the Great King's perfect charisma.

May all your Majesty's servants chanting here receive happiness and pleasure from Your Majesty the Great King's perfect merit at all times.

Assistant Professor Prapas Pengpum
Composer

คำปรารภ

วันครบรอบปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยนครสวรรค์ 29 กรกฎาคม 2548 นี้ นับเป็นโอกาสพิเศษด้วยเป็นวาระครบรอบ 15 ปี แห่งการก่อตั้งมหาวิทยาลัยภายใต้พระนาม "นครสวรรค์" ที่ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้อัญเชิญเป็นชื่อมหาวิทยาลัย ทั้งยังประจวบกับวาระอันสำคัญยิ่งของชาวมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พิชญ์โลก และชาวไทยทั้งมวล คือเป็นเวลาครบรอบ 400 ปี แห่งสวรรคตกาลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช บุรพมหัศจรรย์ ผู้ทรงประเสริฐเลิศยิ่งของปวงชนชาวสยาม มหาวิทยาลัยจึงได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมเฉลิมพระเกียรติและฉลองวาระครบรอบ 15 ปี สถาปนามหาวิทยาลัย ด้วยการจัดเสวนาวิชาการ "สลักภูมิปัญญาไทย" พร้อมการแสดงนิทรรศการ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2548 นอกจากนี้ ก็ได้จัดพิธีบวงสรวงถวายบังคม ถวายราชสดุดี แสดงกตัญญูคุณและความอาลัยน้อมระลึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่เปรียบมิได้

หนังสือที่ระลึกโอกาสครบรอบ 15 ปี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ฉบับนี้ นอกจากจะเป็นบันทึกเรื่องราวความเป็นมาในหลายๆ เรื่องของมหาวิทยาลัย ด้วยความตระหนักว่า ต่อไปเรื่องเหล่านี้จะเป็นเกร็ดประวัติศาสตร์อันเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นเมืองพิชญ์โลกแล้ว ยังร่วมเฉลิมพระเกียรติวาระครบ 400 ปี แห่งสวรรคตกาลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยการนำเสนอประเด็นสำคัญแห่งพระราชประวัติและพระราชวีรกรรมอันมีนัยยะที่มหาวิทยาลัยได้น้อมนำมาเป็นปรัชญาของมหาวิทยาลัย ซึ่งนอกจากจะเป็นบันทึกหน้าหนึ่งของสถาบันแห่งนี้แล้ว ยังเป็นการเสนอให้ประชาชนชาวไทยได้ตระหนักและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระปรีชาสามารถ อันนับเป็นพระอัจฉริยภาพยิ่งใหญ่ควรพิศวง ทั้งเป็น "กฤษฎาภินิหารอันนับขบมิได้" ตามที่นักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช ถวายพระเกียรติไว้โดยแท้

Remarks

On the auspicious occasion of Naresuan University's 15th Anniversary of Establishment, the University, having been conferred the name "Naresuan" by His Majesty the King, is now celebrating her Establishment Anniversary on 29 July 2005 with special activities and performances. In order to contribute the highest respectful gratitude to King Naresuan the Great on the occasion of the 400th anniversary of his death, the University humbly held an academic forum and exhibition on "Thai Wisdom Crystallization" on 13 May 2005. As well, to honor and to show respect to the Great King of primeval time, the ceremony of propitiation and homage was performed.

This document of recollection on the University's 15th Anniversary of Establishment is proposed to record the institution's historical background and happenings. The report will be recognized by Thai people as Phitsanulok history. Above all, this recollection is primarily targeted to give information and knowledge on King Naresuan's life and feats of bravery which have inspired the University's vision and philosophy. Besides, the record provided is proposed to promote the country in all ways. As M. R. Krukrit Pramoj, Thailand's late Prime Minister and poet, said of King Naresuan the Great his tremendous "Supernatural Power that cannot be shielded".

สารบัญ

ตอนที่ 1 จากวีรกรรมความกล้า Part I: A Great Warrior King

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช : พระวีรราชกษัตริย์ไทย
King Naresuan the Great

10

ตอนที่ 2 ปุ่มเรื่อง ภูมิหลัง มหาวิทยาลัยนเรศวร Part II: Naresuan University History

จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก สู่ มหาวิทยาลัยนเรศวร
From College of Education to Naresuan University

35

มหาวิทยาลัยนเรศวร นามพระราชทาน
The origin of the royal name of Naresuan University

38

วันสถาปนามหาวิทยาลัยนเรศวร 29 กรกฎาคม 2533
วันครบรอบครองราชย์ 400 ปี
Naresuan University Establishment Day

41

อาคาร "มิ่งขวัญ" นามพระราชทาน
Mingkwan" Building: The Royal Given Name

42

พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
King Naresuan the Great Monument

44

พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
The Statue of King Naresuan the Great

46

สีเทา-แสด สีประจำมหาวิทยาลัยนเรศวร
Grey & Orange: the University's colors

48

ปรัชญามหาวิทยาลัยนเรศวร
Philosophy of Naresuan University

50

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงปลดแอกไทยให้เป็นไท
มหาวิทยาลัยนเรศวรน้อมเกล้าฯ ดำเนินรอยตามพระบาทยุคลด
โดยเสริมสร้างความเป็นไททางปัญญา

**King Naresuan the Great brought liberation
to the Thais. Naresuan University, following in his footsteps,
enhances intellectual liberation.**

ตอนที่ 1 จากวีรกรรมความกล้า Part I A Great Warrior King

ตอนที่ 1

จากวีรกรรมความกล้า

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช : พระวีรราชกษัตริย์ไทย

บทนำ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเป็นกษัตริย์ผู้กอบกู้อิสรภาพจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 พระราชบิดาคือ สมเด็จพระมหาธรรมราชา เจ้าสายราชวงศ์สุโขทัย พระราชมารดาคือพระวิสุทธิกษัตริย์ (พระสวสดีราช) ราชธิดาของสมเด็จพระศรีสุริโยไท กับสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ กษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา พระองค์ประสูติเมื่อปี พ.ศ. 2098 ณ พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก ในขณะที่พระราชบิดาเป็นอุปราชครองเมืองพิษณุโลก ฉะนั้นโดยพระชาติกำเนิดแล้ว พระองค์ทรงเป็นเชื้อกษัตริย์ทั้งราชวงศ์สุโขทัย และราชวงศ์ศรีอยุธยา พระองค์ทรงมีพระเชษฐภคินีองค์หนึ่งพระนาม "พระสุพรรณกัลยา" และพระอนุชา "พระเอกาทศรถ"

สมเด็จพระนเรศวรทรงประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อที่จะปลดปล่อยให้ประเทศไทยเป็นเอกราชจากอริราชศัตรู ทั้งทรงปกป้องและแผ่ขยายขอบเขตดินแดนของสยามประเทศโดยเข้มแข็งยิ่ง ดังปรากฏในจดหมายเหตุของปีเตอร์ วิลเลียมสัน ฟลอริส (Peter Williamson Floris) ว่า

...นี่คือเรื่องราวย่อๆ เกี่ยวกับความพิพาสของอาณาจักรพะโค ในขณะที่ราชอาณาจักรสยามฟื้นตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่งหลังจากได้เสื่อมโทรมลงไปมากเพราะพะโคได้เข้ามาเป็นเจ้าเข้าครอง. พระองค์ดำรงปราบปรามกัมพูชา, ลานช้าง, เชียงใหม่, นครศรีธรรมราช, บัตตานี, ตะนาวศรี, รวมทั้งแคว้นแคว้นและอาณาจักรอื่นๆ เข้าไว้ในอำนาจ. ครั้นถึงปี พ.ศ. ๒๑๔๘ พระองค์ก็สิ้นพระชนม์ลงโดยมิได้มีพระราชโอรส พระองค์ทรงมีพระสตีปัญญาล้ำเลิศ...

Part I

A Great Warrior King

King Naresuan the Great

INTRODUCTION.

King Naresuan the Great was the king who restored freedom to Ayuddhaya after the first loss at war. His father was King Mahathammaraja, a descendent of the Royal House of Sukhothai, while his mother was Pra Wisutthikasat (Sawadiraj), a daughter of Pra Srisuriyothai and Pra Mahachakrapad, King of Ayuddhaya. King Naresuan was born in 2098 B.E. (1555 A.D.) at the Wangchan Palace at the city of Phitsanulok while his father was governing the city. King Naresuan therefore continued the royal line of both the Sukhothai House and the Ayuddhaya House. He had one elder sister called "Pra Supankalayanee" and a younger brother called "Pra Akatosaro".

King Naresuan had conducted a great number of affairs to liberate the country from her enemies. In addition, he protected the country and bravely expanded the territory of Siam as written in the records of Peter Williamson Floris. Floris tells of the destruction of the Realm of Pako while the Kingdom of Siam recovered again after being severely devastated under Pako's rule. He goes on to talk about the "Black" King who suppressed Cambodia, Lanchang, Chiangmai, Nakorn Si Thammarat, Pattani, and Tanaosri as well as including other territories under his power. He also describes how in 2148 B.E. (1605 A.D.), the King died without leaving a son and remarks that he had had a great intelligence.

ประสบการณ์ขณะทรงพระเยาว์ : ทรงมุ่งมั่นเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์

เมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรทรงพระเยาว์ ทรงประทับที่พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2106 ขณะมีพระชนมได้ 9 พรรษา พระเจ้าบุเรงนอง กษัตริย์พม่า ทรงหาเหตุมาตีกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ แห่งกรุงศรีอยุธยาและพระมหากษัตริย์ราชวงศ์สุโขทัยได้ร่วมมือต่อสู้ป้องกันพระนครอย่างเข้มแข็ง จนเข้าศึกเข้าพระนครไม่ได้แต่กองทัพพม่าก็ตั้งล้อมเมืองจนภายในกรุงศรีอยุธยาขาดแคลนเสบียงอาหาร และเกิดโรคระบาด ในที่สุดสมเด็จพระมหาจักรพรรดิยอมอ่อนน้อมต่อพระเจ้าบุเรงนอง ใน พ.ศ. 2107

ภายหลังสงคราม พระเจ้าบุเรงนองเรียกคำไถ่เมืองตามปรารถนาและเพ่งเล็งมายังบุคคลสำคัญที่จะเป็นตัวประกันได้เป็นอย่างดี หนึ่งในคนเหล่านั้นคือ สมเด็จพระนเรศวร ขณะนั้นทรงมีพระชันษาได้ 9 พรรษา สมเด็จพระนเรศวรจึงได้เสด็จไปประทับที่เมืองหงสาวดี ร่วมกับเจ้านายเชื้อพระวงศ์พระเจ้าหงสาวดีซึ่งเป็นรุ่นราวคราวเดียวกันหลายพระองค์ พร้อมกับเชื้อพระวงศ์จากประเทศราชต่างๆที่มาเป็นตัวประกัน

His experience as a youth: Determined to learn and collect experience

When King Naresuan was young, he stayed at the Wangchan Palace in the city of Phitsanulok. Later around the year 2106 B.E. (1564 A.D.) when he was nine years old, King Burengnong of Burma, invaded Ayuddhaya. King Mahachakrapad of Ayuddhaya and Pra Mahathammaraja joined forces in protecting the capital so strongly that the enemy was unable to enter the city. The Burmese troops surrounded the city until there was a shortage of food and diseases broke out inside the city wall. Consequently, King Mahachakrapad had to agree to be under King Burengnong's power in 2107 B.E. (1564 A.D.)

After the war, King Burengnong demanded war compensation as he wished and also directed key persons to be hostages, and one of them was Pra Naresuan, who was then only nine years old. Pra Naresuan left Ayuddhaya to live at Hongsawadee with the princes of the Hongsawadee House who were his age and with princes from other protectorates who were taken as hostages as well.

ขณะประทับอยู่เมืองพม่านั้น พระนเรศวรได้ทรงเรียนรู้นิสัยใจคอของขุนนางพม่า และศึกษาแบบแผนการรบของพม่าจนชำนาญ ซึ่งเมื่อภายหลังจากที่พระองค์ได้เสด็จกลับกรุงศรีอยุธยาแล้ว พระองค์ได้ทรงนำการรบแบบใหม่จากพม่ามาฝึกให้กับเหล่าทหาร

เมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรทรงประทับอยู่เมืองพม่า ได้ทรงมีพระอุปนิสัยที่กล้าหาญ รักษาบ้านเมืองเป็นนักรบ ดังเรื่องเล่าขานเรื่องการชนไก่ความว่า เมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรประทับอยู่กรุงหงสาวดี ทรงชนไก่กับมังสามเกียด เมื่อไก่ของพระองค์ชนะ มังสามเกียดจึงว่า ไก่เชลยตัวนี้เก่งนัก สมเด็จพระนเรศวรมีพระดำริสตอบกลับไปว่า ไก่เชลยตัวนี้จะพัวพันเอาเมืองก็ยิ่งได้

ในปี พ.ศ. 2111 พระเจ้าบุเรงนองได้ทรงยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง สาเหตุของสงครามครั้งนี้เกิดจากการที่สมเด็จพระมหินทราธิราช ผู้ครองกรุงศรีอยุธยาต่อจากสมเด็จพระมหาจักรพรรดิผู้เป็นพระราชบิดา ได้วางแผนสมคบคิดกับพระเจ้าไชยเชษฐา กษัตริย์ล้านช้าง โดยออกอุบายให้ไปโจมตีเมืองพิษณุโลกเพื่อหาเหตุประทุษร้ายสมเด็จพระมหาธรรมราชา เมื่อพระเจ้าบุเรงนองทรงทราบ ทรงพิโรธยิ่งเนื่องจากในเวลานั้นสมเด็จพระมหาธรรมราชาผู้ครองเมืองพิษณุโลก ถือเป็นเจ้าผู้แทนของหงสาวดี จึงทรงนำทัพมาล้อมและตีกรุงศรีอยุธยาได้ในปี พ.ศ. 2112

While in Burma, Pra Naresuan learned the behaviors and characteristics of Burmese noblemen and also learned Burmese battling formations until he was very skilled. Later after he came back to Ayuddhaya, he trained the soldiers employing these new ways of battle that he had acquired from Burma.

While Pra Naresuan was in Burma, he had shown to people his brave characteristics, his patriotism, and his actions as a warrior. This was shown in legends such as cock fighting. The legend described that when Pra Naresuan stayed at Hongsawadee, he played cock fighting with Mang Samkied. When Pra Naresuan's cock won, Mang Samkied said, "The hostage's cock is something." Having heard that, Pra Naresuan responded, "This hostage's cock will fight to win the city."

In 2111 B.E. (1568 A.D.), King Burengnong brought his troops to fight with Ayuddhaya again. The war was caused by the fact that King Mahintrathirat, who governed Ayuddhaya after his father King Mahachakrapad, had conspired with King Chiyachetha of Lanchang by assigning King Chaiyachetta to invade Phitsanulok in order to find opportunities to harm Pra Mahathammaraja. When King Burengnong was informed about the event, he was very angry because Pra Mahathammaraja was governing Phitsanulok, which was then considered part of Hongsawadee's territory. He therefore brought the troops to surround Ayuddhaya and finally was victorious in 2112 B.E. (1569 A.D.)

เมื่อพระเจ้าบุเรงนองทรงตีได้กรุงศรีอยุธยาแล้ว ได้สถาปนาสมเด็จพระมหาธรรมราชาขึ้นเป็นกษัตริย์ผู้ครองกรุงศรีอยุธยาในฐานะเจ้าประเทศราช และได้นำตัวสมเด็จพระมหินทราธิราช เจ้าพระวงศ์ และขุนนางสำคัญ ๆ พร้อมกวาดต้อนผู้คนไปหงสาวดี ซึ่งเมื่อภายหลังจากที่พระมหาธรรมราชาได้ขึ้นครองราชย์ ณ กรุงศรีอยุธยา พระองค์ได้ทรงขอสมเด็จพระนเรศวรกลับมาช่วยราชการบ้านเมือง โดยทรงส่งพระสุพรรณกัลยาไปเป็นตัวประกันแทนที่กรุงหงสาวดี

สมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงอบรมสั่งสอนพระราชโอรสอย่างใกล้ชิดทรงแนะนำทั้งในด้านการเมือง การปกครอง และการศึกสงคราม โดยพระองค์ทรงมีพระทัยในพระปรีชาสามารถของพระราชโอรส จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาพระอริยยศเป็นพระมหาอุปราช และยังมีพระบรมราชโองการให้เสด็จไปครองเมืองพิษณุโลก ซึ่งเป็นหัวเมืองสำคัญฝ่ายเหนือ ในปีพ.ศ. 2114 โดยมีพระชนมายุเพียง 16 พรรษา

เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาครองเมืองพิษณุโลก พระองค์ทรงเริ่มรวบรวมกำลังคนและฝึกฝนเด็กหนุ่มรุ่นใหม่ ๆ มาไว้เป็นกำลังของบ้านเมืองจำนวนมาก ทั้งในด้านการเมืองพระองค์ทรงจัดระเบียบการปกครองให้เป็นเหมือนกรุงศรีอยุธยา เมืองพิษณุโลกจึงพัฒนาก้าวหน้า การทหารก็เข้มแข็ง บรรดาหัวเมืองต่าง ๆ พากันยกย่องชื่นชมในพระปรีชาสามารถของพระองค์จึงส่งลูกหลานมาฝึกอาวุธและศึกษาทหารกันเพราะในใจของผู้คนทั้งแผ่นดินต่างรู้ว่าพระมหาอุปราชองค์นี้จะทรงเป็นผู้ที่ในการกอบกู้เอกราชคืนสู่ชาติไทย

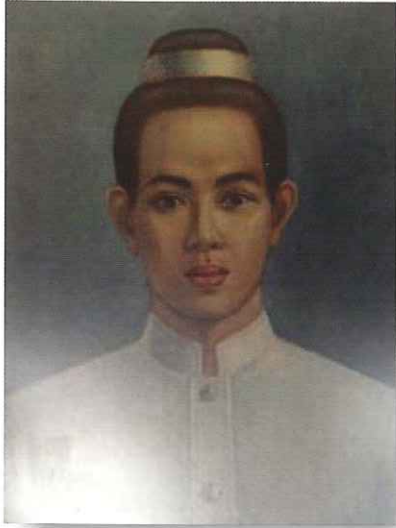

Having defeated Ayudhdhaya, King Burengnong appointed Pra Mahathammaraaja King of Ayudhdhaya as a protectorate and took the defeated King Mahinrathirat, royal members, and important noblemen, as well as other people to Hongsawadee. After Pra Mahathammaraaja was enthroned, he requested of King Burengnong that Prince Naresuan be allowed to return to Ayudhdhaya to help with the country's matters and promised to send his daughter Pra Supankalayanee to Hongsawadee in exchange.

King Mahathammaraaja closely taught, trained, and gave advice to Pra Naresuan about politics, government, and warfare. As a result of his confidence in his son's capability, King Mahathammaraaja promoted Pra Naresuan to the position of Crown Prince governing Phitsanulok, an important city to the north, in 2114 B.E. (1572 A.D.) when Pra Naresuan was only 16 years old.

When Pra Naresuan came to govern Phitsanulok, he began to recruit people and train a number of young lads to form a force for the country. Regarding political matters, he adopted the organizational pattern of Ayudhdhaya, and this resulted in rapid progress and military strength of Phitsanulok. Governors of minor cities appreciated Pra Naresuan's capability and sent their children for weapons and military training at Phitsanulok because they all realized that the Crown Prince was the person who would be prepared to bring independence back to Ayudhdhaya.

While Crown Prince governing Phitsanulok, Pra Naresuan had conducted some significant affairs that showed his bravery and genius in warfare as evident in the following important events.

In 2121 B.E. (1578 A.D.), Nak Prasattha of Lawaek assigned Praya Chinchantu to attack Petchaburi by ship. Praya Chinchantu however failed and was afraid that he would be punished, so he pretended to offer his allegiance to King Mahathammaraja in order to spy on matters in Ayudhaya and would report to Nak Prasattha upon returning hoping to be forgiven for his failure. In the following year, Praya Chinchantu escaped from Ayudhaya to return to Lawaek on a junk. When Pra Naresuan was informed that Praya Chinchantu was disloyal to Ayudhaya, he boarded a small boat to follow and shot at the ship until it reached the mouth of the Chao Praya River. However, since the junk had finally got to the deep water and got a strong wind, Pra Naresuan's troops were unable to catch up.

In 2124 B.E. (1581 A.D.), King Burengnong ordered the governors of the cities under his patronage including Pra Naresuan of Ayudhaya and Pra Sangatat of Tong-U to bring the troops to suppress rebels. He also wanted his son Crown Prince Mang Chaisingh to show his capability in this event. However, the troops of the Crown Prince and Pra Sangatat failed to complete the mission. Pra Naresuan, on the contrary, brought his troops to attack the city of Kang by disguising himself as a villager of the Chan minority tribe in order to secretly survey the landscape of Kang. He then divided his army into two divisions, the royal troops being the spearhead while the main division attacked at the back. He finally was able to catch Prince Ngeow of Kang without a blood bath.

ภายหลังจากสมเด็จพระนเรศวรทรงดำรงตำแหน่งมหาอุปราชครองเมืองพิษณุโลกได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่มีความสำคัญที่แสดงถึงความกล้าหาญและพระอัจฉริยภาพในการรบของพระองค์โดยมีเหตุการณ์สำคัญดังนี้

ปีพ.ศ. 2121 นักพระสัญญาผู้ครองกรุงละแวก ส่งพระยาจิ้นจิ้นตุ นำกองทัพรือมาโจมตีเมืองเพชรบุรี แต่พระยาจิ้นจิ้นตุล้มเหลวและเกรงอาญาโทษจากนักพระสัญญา จึงแปรงขอสวามิภักดิ์ต่อพระมหาธรรมราชา เพื่อสอดแนมความเป็นไปในกรุงศรีอยุธยา และนำกลับไปรายงานต่อนักพระสัญญาเพื่อสบล้างความผิดเดิม โดยในปีต่อมาพระยาจิ้นจิ้นตุหนีลงเรือสำเภากลับกรุงละแวก เมื่อสมเด็จพระนเรศวรทรงทราบข่าวว่าพระยาจิ้นจิ้นตุเอาใจออกห่างกรุงศรีอยุธยา พระองค์ได้ทรงเรือกราบไล่ตามยิงเรือสำเภาไปจนถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา แต่เรือสำเภาของพระยาจิ้นจิ้นตุออกนี้เล็กได้ลอมกองทัพพระนเรศวรจึงตามไม่ทัน

ปีพ.ศ. 2124 พระเจ้าบุเรงนองรับสั่งให้เจ้าเมืองประเทศที่พระองค์เคยได้ทรงซบเลียงนำทัพไปปราบกบฏได้แก่สมเด็จพระนเรศวรแห่งกรุงศรีอยุธยา และพระสังกัตแห่งดองอู และต้องการให้พระมหาอุปราชมังชัยสิงห์ผู้เป็นราชบุตรออกแสดงฝีมือในครั้งนี้ด้วย แต่ทัพของพระมหาอุปราช และ พระสังกัต ไม่สามารถปราบได้ สมเด็จพระนเรศวรทรงยกทัพไปตีเมืองคัง โดยปลอมเป็นไทยใหญ่ลักลอบไปสำรวจภูมิประเทศของเมืองคังก่อน และแบ่งทัพออกเป็นสองกองเพื่อเข้าโจมตี โดยให้ทัพหน้าเป็นทัพหลวง ทัพจริงโจมตีด้านหลัง ในที่สุดก็จับตัวเจ้าฟ้าเจี้ยวเมืองคังได้ โดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อ

จากเหตุการณ์ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในช่วงที่พระองค์ทรงพระเยาว์เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดอีกช่วงหนึ่งของพระองค์ในการแสวงหาความรู้เพื่อชาติไทย สมเด็จพระนเรศวร ได้ทรงสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ในเรื่องราวต่างๆ ตั้งแต่ครั้งเป็นตัวประกันที่ประเทศพม่า และเสด็จกลับกรุงศรีอยุธยา ตลอดจนเมื่อกลับมาดำรงฐานะอุปราชเมืองพิษณุโลก เป็นช่วงเวลาที่แสดงให้เห็นประจักษ์ถึงพระราชวิริยะของพระองค์ที่ทรงมุ่งมั่นสั่งสมความรู้ ทั้งจากการเรียนและประสบการณ์ที่พระองค์ได้ประสบเมื่อครั้งพระเยาว์ ด้วยทรงทอดพระเนตรเห็นศึกสงครามมาแต่เยาว์พระชันษา ได้ทรงสดับเรื่องการวางแผนของเหล่าทหาร ขุนนางผู้ใหญ่ในการรบทัพจับศึกและทรงตระหนักถึงความสำคัญของกำลังอาวุธ เสบียงอาหารตราบจนทรงดำรงตำแหน่งอุปราชได้ทรงสั่งสมประสบการณ์ทั้งความพ่ายแพ้และชัยชนะ เหล่านี้มีส่วนหล่อหลอมพระลักษณะอุปนิสัยแห่งความเป็นนักรบ ทั้งด้วยพระสติปัญญาอันชาญฉลาดเฉียบคม ลึกซึ้งกล้าหาญ และ เด็ดเดี่ยวในเชิงการวางแผนการรบ และวางกลยุทธ์ต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม

เหตุการณ์ครั้งสำคัญที่อาจถือได้ว่าเป็นเครื่องแสดงออกถึงการสำเร็จการศึกษาหรือใบเบิกทางที่สำคัญในชีวิตของพระองค์ คือชัยชนะที่พระองค์มีในคราวศึกตีเมืองลุมเมืองคัง ที่ต้องอาศัยกลยุทธ์และความรู้ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการรบเพื่อที่จะเอาชนะการป้องกันที่แข็งแกร่งได้ โดยเฉพาะแนวคิดสำคัญเรื่องการรู้ภายในภายนอก เขาใจถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของตนเองและฝ่ายตรงข้าม ได้นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงกรอบแนวคิด กระบวนทัศน์ในเชิงศึกแบบใหม่ที่แตกต่างจากบุคคลอื่น อันนำมาสู่ความสำเร็จ จนถึงได้ทรงประกาศอิสรภาพนำไทยมาสู่ความเป็นไทในที่สุด

From the events mentioned above, it can be seen that the period during the youth of Pra Naresuan was one of his most important periods when he sought knowledge for the country. Pra Naresuan had accumulated his experience and various kinds of knowledge. The periods when he was taken as a hostage in Burma, when he returned to Ayuddhaya, and when he was appointed to govern Phitsanulok had clearly shown his strong determination and efforts to collect knowledge through learning and through his own experience during childhood. Having witnessed wars since he was very young, having heard of strategic planning from warriors and noblemen, having realized the significance of weaponry and food storage all the time until being appointed the Crown Prince, and having experienced losses and victories helped to form his characteristic of a warrior equipping him with sharp, profound, and great intelligence, bravery, and determination in strategic planning and stratagems for war.

An important event that can be considered the sign of passage or an important laissez-passer in his life was his victory from attacking Lum and Kang when Pra Naresuan had to use strategies and crucial strategic knowledge during the warfare in order to defeat strong defenses. Important concepts about knowledge of the inside and the outside and about the understanding of his own and his enemies' weaknesses and strengths led him to change his concepts and paradigms to new forms of warfare which were different from those of others and which eventually led to success in proclaiming independence for the country.

ทรงประกาศอิสรภาพ

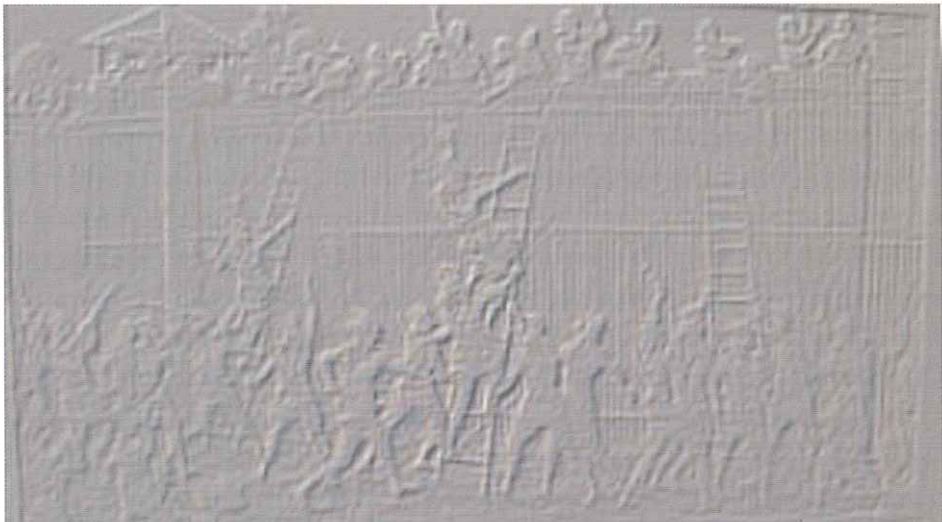
เมื่อภายหลังการสวรรคตของพระเจ้าบุเรงนอง พระเจ้าอังวะแห่งเมือง พระเจ้านันทบุเรงก็ยึดพม่าองค์ใหม่จึงเกณฑ์ทัพประเทศราชให้ไปช่วยปราบ การเกณฑ์ทัพคราวนี้มีอุบายแฝงอยู่คือ พระเจ้านันทบุเรงต้องการให้พระมหาอุปราชกำจัดพระนเรศวรเสียดระหว่างทาง โดยพระมหาอุปราชวางแผนให้พระยาเกียรติและพระยาราม ร่วมมือกำจัดสมเด็จพระนเรศวร บังเอิญแม่ทัพทั้งสองมาพบพระมหาเถรคันฉ่องซึ่งเป็นอาจารย์จึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง พระมหาเถรคันฉ่องเป็นมอญที่เกลียดชังพม่าจึงพยายามเกลี้ยกล่อมแม่ทัพทั้งสองไม่ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของพระมหาอุปราช เมื่อพระนเรศวรนำทัพมาถึงเมืองแครง พระมหาเถรคันฉ่องก็รีบหลอกลวงพม่าให้ทรงทราบ พระนเรศวรจึงประกาศเอกราชจากพม่า โดยทรงทำพิธีหลั่งน้ำประกาศอิสรภาพ แล้วนำผู้คนกลับกรุงศรีอยุธยา ฝ่ายพม่าก็ยกทัพออกติดตาม ทัพหน้าอยู่ในการควบคุมของสุรกรรมา ได้ติดตามมาจนถึงแม่น้ำสะโตง ก็พบทัพของสมเด็จพระนเรศวรตั้งมั่นอยู่อีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำ สมเด็จพระนเรศวรทรงเห็นกองทัพพม่ายกทัพมาทัน พระองค์ทรงประทับพระแสงปืนคันยิงขามแม่น้ำถูกสุรกรรมาพุ่งลงกับคอข้างขวาใจตาย ทัพพม่าจึงต้องถอยร่นกลับไป

การประกาศอิสรภาพของสมเด็จพระนเรศวรนั้นมีได้เป็นเพียงการปลดปล่อยอาณาประชาราษฎร์ของพระองค์ที่ทางจากการควบคุมพม่า หากแต่เป็นการคืนอิสระเสรีด้านความคิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่จะเห็นได้ว่าตั้งแต่เริ่มทราบถึงแผนการที่จะลอบปลงพระชนม์ชีพพระองค์ของพระเจ้านันทบุเรง จนนำไปสู่เหตุการณ์สำคัญ คือการประกาศเอกราชของพระองค์ที่ทำให้คนไทยไม่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติต่อไป พร้อมทั้งการดำเนินการในการปราบปรามศัตรูข้าศึกและปกป้องขอบชายแดนอย่างเต็มกำลัง เพื่อที่จะนำเอาอิสรภาพมาสู่ชาวไทยอย่างแท้จริง ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นพุทธศาสนาสัญญาของการเปลี่ยนแปลงที่สืบเนื่องมาจากการประกาศอิสรภาพ ผลของพระราชวีรกรรมและพระวีริยะอดุสหาสะที่ส่งเสริมให้เกิดอิสรภาพอย่างแท้จริง ได้ดำรงและสืบต่อเนื่องมาในการสร้างความสงบสุขอย่างถาวรแก่ปวงชนชาวไทย

Proclaiming Independence

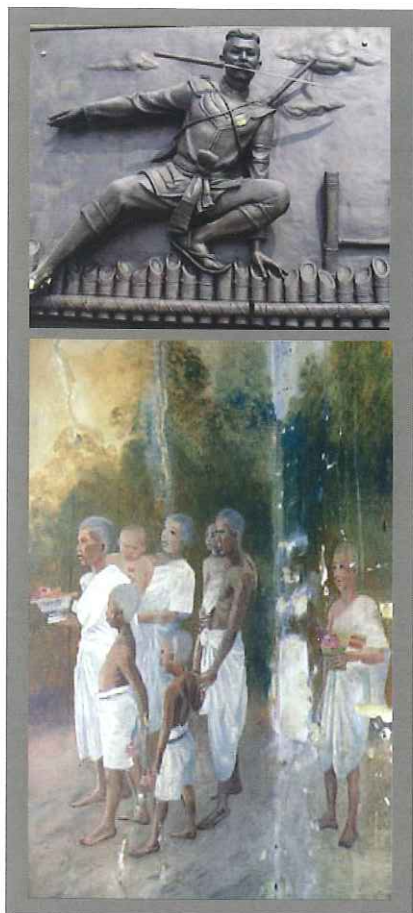
After the decease of King Burengnong, King Angwa became recalcitrant. Nantabureng, the new king of Burma, conscripted troops from the protectorates to suppress the recalcitrance. However, King Nantabureng had a secret plan and assigned his Crown Prince to kill Pra Naresuan on the way. The Crown Prince ordered Praya Kiat and Praya Ram to conduct this mission. Nevertheless, both army leaders had a chance to see Mahathen Kanchong, who was their monk teacher and therefore disclosed all the secrets. Since the senior monk was Mon and loathed the Burmese, he tried to persuade the two commanders not to follow the Crown Prince's order. When Pra Naresuan moved his troops to Kraeng, the monk informed him of the wicked Burmese plan, and this led Pra Naresuan to proclaim independence from Burma by pouring holy water to the earth and brought all the people back to Ayuddhaya. The Burmese troops then followed Pra Naresuan. The spearhead under the control of Surakanma caught up with Pra Naresuan's troops at the River Stong and saw the troops on the other side of the river bank. Pra Naresuan, seeing that the Burmese troops had caught up, then shot a long gun across the river and killed Surakanma who was on elephant back. The Burmese troops therefore had to retreat.

King Naresuan's proclamation of independence did not only physically liberate his people from the Burmese control but also returned freedom of thought and pride of independence to the people. King Nantabureng's plan to assassinate Pra Naresuan led to the important event, that is, the proclamation of independence, which released the Thai people from the control of the foreigners. He had used his absolute strength to protect the country in order to bring freedom to the people. This reflects an important concept, that is, an important strategy of change that was reflected in the proclamation of independence. The outcome of his brave conduct and efforts to guarantee real freedom was maintained continuously in order to bring permanent peace to the people.

พระอัจฉริยภาพ :

ในทรงสร้างสรรคราชอาณาจักรไทยให้เข้มแข็งมั่นคง

ในช่วงเวลาที่พระองค์ทรงครองราชย์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้แสดงออกถึงพระอัจฉริยภาพที่เป็นพลังในการสร้างสรรค์และพลังแห่งปัญญาที่เกิดจากสิ่งสมจากการเรียนรู้และอิสรภาพทางปัญญาที่เกิดจากการที่หลุดพ้นจากการครอบงำของพม่า ดังที่ได้แสดงออกถึง "การปกครองเพื่อความผาสุกของสยามประเทศ" "การบริหารและการจัดการ ในกิจการสงคราม" "พานิชยกิจรากฐานแห่งพระราชอำนาจ"

1. การปกครองเพื่อความผาสุกของสยามประเทศ

ภายหลังจากการประกาศอิสรภาพ สมเด็จพระนเรศวรทรงแน่วพระทัยว่าพม่าจะตั้งเขตทัพใหญ่มารุกรานไทยอีก จึงทรงการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์เพื่อรับมือพม่า โดยทรงเตรียมเสบียงและรวบรวมกำลังพลจากหัวเมืองเหนือมาไว้ทางกรุงศรีอยุธยาเพื่อให้อมกั้ลิ่งมากขึ้น ใน พ.ศ. 2127 ได้โปรดเกล้าฯ ให้บรรดาหัวเมืองฝ่ายเหนือทั้งหลายอพยพผู้คนพร้อมด้วยเสบียงอาหารไปตั้งหลักอยู่ที่กรุงศรีอยุธยา พร้อมกันนั้นสมเด็จพระมหาธรรมราชาได้โปรดให้สร้างวังใหม่ เรียกว่าพระราชวังจันทร์เกษม ให้เป็นที่ประทับของสมเด็จพระนเรศวรที่กรุงศรีอยุธยา ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวส่งผลให้ในสมัยสมเด็จพระนเรศวร ได้มีการยกเลิกตำแหน่งอุปราชครองหัวเมืองเหนือ แต่งตั้งขุนนางท้องถิ่นขึ้นปกครองแทน โดยมีสาเหตุสำคัญคือ

- 1 กำลังคนของกรุงศรีอยุธยามีน้อยไม่เพียงพอการรับศึกจากพม่า หากได้กำลังคนจากหัวเมืองฝ่ายเหนือไปไว้ กำลังก็จะมีมากเป็นการรวมศูนย์กำลังทางทหาร
- 2 มีพระประสงค์ให้จุดปะทะศึก เป็นพื้นที่รอบๆกรุงศรีอยุธยา เพื่อสะดวกแก่การส่งกำลังบำรุงในการทำศึกกับพม่าและไม่ต้องการให้พม่าได้กำลังคนและเสบียงจากหัวเมืองฝ่ายเหนือ

การเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ดังกล่าวประสบผลสำเร็จในสงครามกับพม่าช่วง ปี พ.ศ. 2128-2130 กล่าวคือ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการทำศึกกับพระเจ้าเชียงใหม่, พระยาฟลิ้มและการรบกับพระเจ้านันทบุเรง กองทัพพม่าไม่สามารถเข้าประชิดกรุงศรีอยุธยาได้ กลับเป็นฝ่ายกองทัพของอยุธยาภายใต้การนำทัพของสมเด็จพระนเรศวรที่สามารถนำทหารออกตีได้การปิดล้อมของกองทัพพม่าจนสามารถตีทัพพระเจ้าเชียงใหม่กับพระยาฟลิ้มแตกพ่าย ในการสงครามในครั้งนี้ สมเด็จพระนเรศวรได้ทรงสร้างวีรกรรมสำคัญ 2 เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์แรกสมเด็จพระนเรศวรถูกลักไวทำนุขายทหารพม่านำไปพรตเข้าลอมพระองค์โดยลักไวทำนุได้เข้าไปจับพระองค์ สมเด็จพระนเรศวรทรงใช้พระแสงทวนแทงลักไวทำนุสิ้นชีวิต เหตุการณ์ที่ 2 พระองค์นำทัพบุกเข้าตีกำแพงค่ายของพระเจ้านันทบุเรงด้วยการคาบพระแสงดาบปืนค่ายข้าศึกอย่างกล้าหาญ จนภายหลังพระแสงดาบนั้นได้รับสมญานามว่า "พระแสงดาบคาบค่าย" ส่งผลให้ในที่สุดกองทัพพระเจ้านันทบุเรงก็ทัพกลับในปีพ.ศ. 2130

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ย่อมสะท้อนถึงพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของพระองค์ที่จะดำเนินนโยบายทางการปกครองในรูปแบบใหม่เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมยุทธศาสตร์การรบ และผลจากพระราชวีรกรรมของพระองค์ทำให้กรุงศรีอยุธยามีความเข้มแข็ง สามารถชนะและป้องกันขอบขัณฑ์สีมาของราชอาณาจักรสยามได้ยาวนานสืบมา

King Naresuan's Genius: Creating a Strong and Stable Kingdom of Thailand

During the reign of King Naresuan, there were many events that showed his genius, that is, his creative power and power of intelligence accumulated from previous learning and freedom of intelligence occurring from the liberation from Burmese control. This will be described under the subheadings "Governing for the Happiness of Siam", "Administration and Management during Wartime", "Commercial Affairs: Foundations of Power" below.

1. Governing for the Happiness of Siam

After proclaiming independence from Burmese control, Pra Naresuan was confident that the enemy would certainly invade Thailand again. Therefore, he changed strategies to deal with the attack by preparing food and collecting people from the northern provinces so that Ayudhaya would gain more power. In 2121 B.E. (1578 A.D.), he ordered all those provinces to move people along with food to settle in Ayudhaya. In addition, King Mahathammaraja built a new palace called the Chankasem Palace for Pra Naresuan to stay in Ayudhaya. This concept influenced Pra Naresuan after he became King to cancel the Northern Crown Prince position and to appoint local noblemen to look after the northern provinces. This change was due to the following reasons.

1. Manpower of Ayudhaya was not enough to resist the Burmese troops, and if Burma could possess the manpower of these northern provinces, the provinces would become the military center.
2. Pra Naresuan wanted the areas surrounding Ayudhaya to be the fighting areas to facilitate strategic support and wanted to prevent Burma from gaining people and food from the northern provinces.

This strategic change proved successful in the wars with Burma during 2128-2130 B.E. (1585 - 1587 A.D.) In the wars with King of Chiangmai, Praya Pasim, and King Natabureng, the Burmese troops could not get close to Ayudhaya. On the contrary, Ayudhaya's troops under the lead of Pra Naresuan could counter-attack Burma and could disperse the troops of King of Chiangmai and Praya Pasim. During these wars, Pra Naresuan performed two brave acts.

The first one was when Pra Naresuan was surrounded by Burmese soldiers led by Lakwai Tammoo. However, Pra Naresuan stabbed Lakwai Tammoo to death with his sword. The second act was when Pra Naresuan led his troop to the camp wall of King Nantabureng. He held a sword in his mouth and bravely climbed up the wall. Later, the sword was entitled "Pra Saeng Daab Kaab Khai". Eventually, King Nantabureng ordered the retreat of his troops in 2130 B.E. (1587 A.D.)

The events described above reflect King Naresuan's broad vision in conducting new forms of government policy in order to prepare for military strategic change. His brave acts made Ayudhaya become stronger, defeat its enemy, and protect its territory for a long period of time afterward.

2. การบริหารและการจัดการในราชการสงคราม

ในการจัดการการสงคราม การวางแผนศึก การตั้งทัพและวางกำลังคน สมเด็จพระนเรศวรทรงพระปรีชาสามารถจัดทัพและเกณฑ์กำลังคนจำนวนมากเพื่อที่จะทำสงคราม สะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพในการจัดการและบริหารการปกครองทั้งภายในชาติให้สงบสุขและนำทัพไปทำสงครามเพื่อชาติได้ ตั้งแต่เมื่อพระองค์ขึ้นครองราชย์ได้ทรงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองทัพไทยจากการตั้งรับมาสู่การรุกเพื่อป้องกัน จนนำมาสู่การขยายอิทธิพลของอยุธยา โดยสมเด็จพระนเรศวรทรงแผ่พระราชอำนาจเข้าไปในดินแดนต่างๆ ทรงสามารถตีเมืองมอญ ล้านนา ล้านช้าง และเขมรมาเป็นเมืองประเทศราช ทำให้อาณาเขตและอำนาจของกรุงศรีอยุธยาแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีเหตุการณ์สำคัญดังนี้

สงครามยุทธหัตถี

พ.ศ. 2135 พระมหาอุปราชยกทัพประมาณ 250,000 คน มาตีกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนเรศวรและสมเด็จพระเอกาทศรถนำกำลังประมาณ 100,000 คน ไปตั้งรับที่หนองสาหร่ายเมืองสุพรรณบุรี ไทยกับพม่าปะทะกัน เมื่อ 12 มกราคม พ.ศ. 2135 สมเด็จพระนเรศวรทรงนำทหารตีโต้ข้าศึกจนชาวพม่าที่หนึ่งทั้งสองพระองค์กล้าเข้าไปถึงกองทัพหลวงของพม่าโดยที่กำลังทหารไทยตามไปไม่ทัน เมื่อเผชิญหน้ากับทัพพระมหาอุปราช ทรงทำทวยให้กระทำยุทธหัตถีเยี่ยงกษัตริย์ ขณะนั้นช้างพระที่นั่งถอยมาถึงจอมปลวกแห่งหนึ่ง จึงมีกำลังยืนค้ำช้างพระมหาอุปราชเบนไปไกลางแบกถนัด ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรทรงมีชัยได้ทรงฟันพระมหาอุปราชด้วยพระแสงของวาชคอกช้างสิ้นพระชนม์ ส่วนสมเด็จพระเอกาทศรถก็ชนช้างชนะมังจาชะโร แม่ทัพพม่า ฝ่ายไทยจึงได้ชัยชนะ ในขณะที่ทัพพม่าต้องสูญเสียพระมหาอุปราช เอกสารฝ่ายไทยเรียกสงครามครั้งนี้ว่า สงครามยุทธหัตถี

เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงพระราชปฏิภาณ รวมถึงพระราชภาวะผู้นำและการตัดสินใจพระทัยที่ชาญฉลาดและเด็ดเดี่ยวท่ามกลางช่วงเวลาอันวิกฤต ทั้งกองทัพด้วยพระอัจฉริยภาพอันเลิศยิ่งอย่างแท้จริง

2. Administration and Management during Wartime

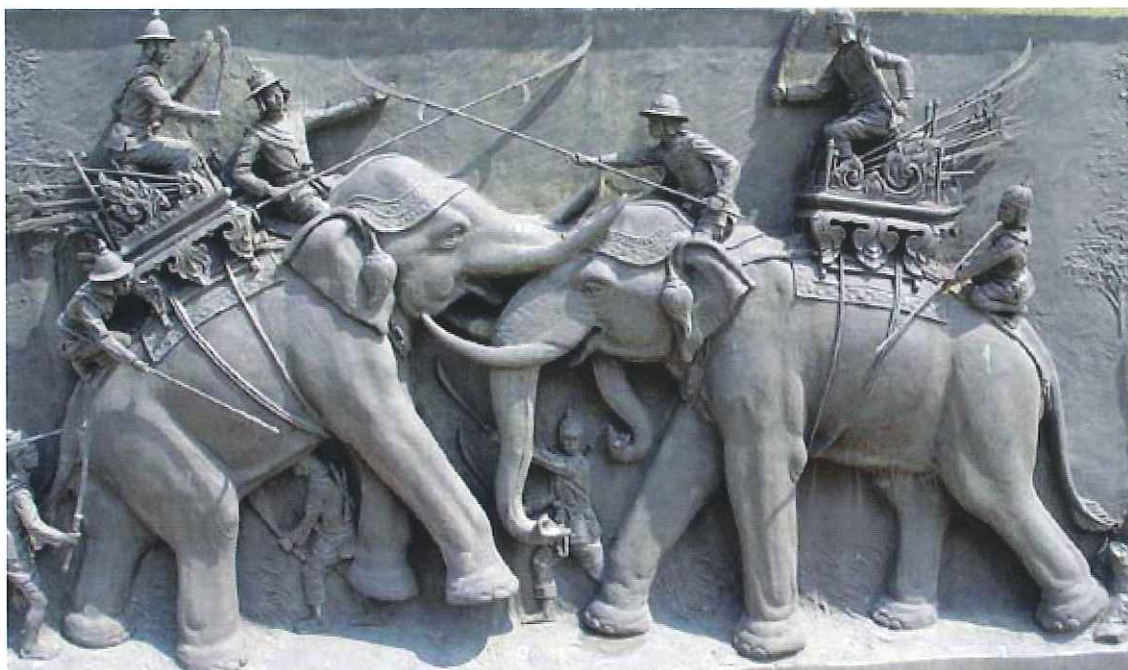
In warfare management, strategic planning, setting up the army, and manpower preparation, King Naresuan was very competent in arranging the army and recruiting many people for wars. This reflected his genius in managing and administering the government for peace within the country and for war. During his reign, King Naresuan changed the format of army arrangement from defensive strategy to aggressive strategy for protection, which led to the expansion of Ayudhaya. King Naresuan extended his power to various territories by attacking Mon, Lanna, Lanchang, and Khmer, and annexing these countries as protectorates. The border and the power of Ayudhaya were therefore widely extended. Some important events during this period include the following.

Yuttahatthi War

In 2135 B.E. the Burmese Crown Prince took 250,000 armed soldiers to attack the city of Ayudhya. King Naresuan and Phra Ekatosarot led 100,000 soldiers to Nong Sarai in Supanburi province to defend the capital. The two armies met on 12 January 2135 B.E. King Naresuan fought his way so far into the Burmese troop that the Thai soldiers could not keep up with him. When confronted with the Burmese Crown Prince, King Naresuan challenged him to a kingly yuttahatthi fight (war on the elephants' backs). During the fight, King Naresuan's elephant stepped backward against a termite mound, thus enabling the king to be in an advantageous position and consequently to kill the Crown Prince on the elephant's back. Phra Ekatosarot also won the fight against Mangjacharo, a Burmese general. The Thai army therefore won this war which would later be known as Yuttahatthi War.

This incident indicated King Naresuan's brilliance and leadership that led him to make intelligent decisions during a time of crisis.

สงครามกรุงละแวก พ.ศ.2135-2137

ภายหลังจากสงครามยุทธหัตถี เกิดความวุ่นวายในหัวเมืองมอญของพม่า ความวุ่นวายดังกล่าวเปิดโอกาสให้สมเด็จพระนเรศวร ทรงหันมาจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกรุงละแวก โดยพระองค์นำทัพเพื่อไปล้อมและตีเมืองละแวก ได้ทรงจับพระศรีสุริโยพรรณ อุปราชาเจมรพร้อมทั้งครอบครัวขังไปกรุงศรีอยุธยา พร้อมด้วยไพร่พลเมืองละแวกกว่า 90,000 คน ต่อมาสมเด็จพระบรมราชา พระโอรสองค์สุดท้ายของนักพระสัฎฐา กลับมาครองเขมรด้วยความช่วยเหลือของสเปน และได้ถูกขุนนางเจมรปลงพระชนม์ สมเด็จพระนเรศวรจึงโปรดให้พระศรีสุริโยพรรณกลับไปปกครองเมือง ในปี พ.ศ. 2147 พร้อมสถาปนาอำนาจเหนือกัมพูชา และในปีต่อมา สมเด็จพระนเรศวรได้ส่งกองทัพภายใต้การนำของพระเอกาทศรถไปปราบกบฏในเขมร เนื่องจากขุนนางท้องถิ่นบางกลุ่มไม่ยอมรับอำนาจของพระศรีสุริโยพรรณ

จะเห็นได้ว่า สมเด็จพระนเรศวรทรงเป็นผู้นำที่ไม่ยึดติดกับกรอบขององค์ความรู้ที่พระองค์ทรงเชี่ยวชาญ คือ ในเรื่องของการทำศึกสงคราม พระองค์สามารถไขความเชี่ยวชาญที่มีอยู่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ โดยรอบได้อย่างเหมาะสม เป็นการบริหารกองทัพและจัดการกับศึกสงครามได้อย่างยืดหยุ่น ไม่ตายตัว เพื่อนำมาซึ่งความสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายเป็นสำคัญ

สงครามหงสาวดี พ.ศ.2138

ภายหลังจากสงครามยุทธหัตถี ในปี พ.ศ. 2137 - 2138 ขณะนั้นกรุงหงสาวดีกำลังมีปัญหาคะทกกระทงทั้งทางด้านชายแดนกับมณฑลยูนนานของประเทศจีนและทางเมืองจีน ได้ส่งทูตมาขอความร่วมมือจากราชสำนักอยุธยาให้ทำสงครามขนาบพม่า ดังนั้นพม่าจึงเป็นศัตรูร่วมของอยุธยากับจีน ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2138 กองทัพสมเด็จพระเจ้านเรศวร และกองทัพสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ มอญไปล้อมกรุงหงสาวดี อยู่จนเดือนเมษายน พ.ศ. 2138 ก็มีข่าวว่าทัพพระเจ้าเชียงใหม่ พระเจ้าตองอูและพระเจ้าแปรจะมาช่วยพระเจ้าหงสาวดี สมเด็จพระนเรศวรจึงโปรดให้ถอนทัพด้วยเกรงศึกกระหนาบ

จากสถานการณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถที่จะทรงผสมผสานประโยชน์ร่วมกันเป็นวิเทโศบายระหว่างประเทศด้วยการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมจุดอ่อนและจุดแข็งของกันและกัน พยายามสร้างโอกาส ความเป็นไปได้ ทางเลือก และทรงไขโอกาสของการผสมผสานประโยชน์เป็นแรงผลักดันและการกระตุ้นในการบริหารจัดการการขยายอำนาจของอยุธยาไปยังพม่า โดยใช้ทุนที่มีอยู่อย่างน้อยที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

Lawaeg War (2135-2137)

After the Yuttahatthi War, there was an uprising in a Mon province that was under the control of Burma. King Naresuan took this opportunity to attack La Waeg and brought back to Ayudhya Phra Srisuriyophan (the Khmer Crown Prince) and his family, together with 90,000 La Waeg people. When Phra Boromaraja, the last son of Phra Satttha who had returned to the Khmer reign with the assistance of Spain, was assassinated, King Naresuan sent Phra Stisuriyophan back to rule Khmer in 2147 B.E., thus declaring superior authority over Cambodia. In the following year, King Naresuan sent an army under the leadership of Phra Ekatosarot to take charge of the Khmer rebels who refused to pay allegiance to Phra Srisuriyophan.

It can be seen that King Naresuan was flexible in the way he used his knowledge. At war, he was able to adjust his skills suitably to different situations. This flexibility aimed primarily at achieving goals and brought about the King's success.

Hongsawadee War (2138 B.E.)

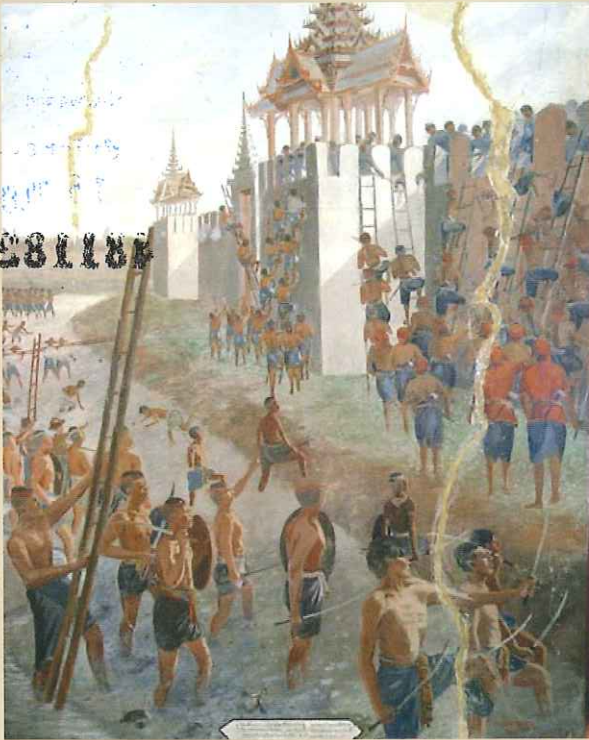
In 2137-2138 B.E. after the Yuttahatthi War, Hongsawadee had a conflict on the borderline with Yunnan Province of China. China then asked Ayudhya to wage war on Burma, which had become a mutual enemy of Ayudhya and China. In January 2138 B.E., King Naresuan's army with the support troops of Mon soldiers surrounded the city of Hongsawadee and stayed there until April 2138 B.E. When it was reported that the armies of Phra Chao Chiang Mai, Phra Chao Tong Oo and Phra Chao Prae were heading to help Phra Chao Hongsawadee, King Naresuan ordered a retreat to avoid waging war on both sides at once.

This incident reflected the King's ability to opt for beneficial corporation that helped diminish weaknesses, and created opportunities, possibilities and options, as well as to take the opportunity to expand his power into Burma by using minimal resources for maximal ends.

สงครามเมืองตองอู พ.ศ.2143

ในเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2143 สมเด็จพระนเรศวร ได้เสด็จนำกองทัพผสมอยุธยาและมอญขึ้นไปล้อมเมืองตองอู เนื่องจากกำแพงเมืองตองอูสร้างอย่างแข็งแรงตามแบบกรุงศรีอยุธยา จึงตีเมืองได้ลำบาก สมเด็จพระนเรศวรทรงให้ขุดคลองเชื่อมคูเมืองกับแม่น้ำปองลอง เพื่อนำน้ำออกจากคูเมือง คลองนี้พม่ายังเรียกภายหลังว่า คลองอโยธยา กองทัพไทยล้อมเมืองตองอูอยู่ตลอดเดือนมีนาคมและเมษายน แต่พอถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2143 สมเด็จพระนเรศวรโปรดให้ถอนทัพกลับ เนื่องจากเกิดการขาดแคลนอาหาร โดยกองทัพอาระกัน ซึ่งเป็นพันธมิตรของพระเจ้าตองอู ได้ช่วยทำลายการลำเลียงเสบียงของกองทัพอยุธยา

ในสงครามครั้งนี้สมเด็จพระนเรศวรได้ทรงแสดงถึงพระปรีชาสามารถในการจัดการกับยุทธภูมิได้อย่างเหมาะสม ดึงเห็นได้จากกรณีการขุดคลองเพื่อชักน้ำออกจากคูเมืองตองอู เพื่อสร้างสภาพที่ได้เปรียบทางการรบให้กับกองทัพของพระองค์ รวมถึงการไม่ใช้พระราชหัตถ์ขี้นมาส่วนพระองค์ในการที่จะตีเมืองตองอูให้ได้ ประกอบกับทรงตระหนักในข้อมูลบริบทที่กองทัพอาระกันคอยปล้นชิงเสบียงกองทัพไทย ทำให้ทรงลดทัพได้อย่างปลอดภัย ไม่บอบช้ำ เป็นการรักษาทุนทางการรบ คือชีวิตของไพร่พล เพื่อเก็บรักษาพระราชอำนาจและความเข้มแข็งของกองทัพไทยต่อไป

สงครามอังวะ

ในช่วงสุดท้ายของพระชนม์ชีพ พระเจ้าอังวะกำลังขยายอำนาจของพระองค์อย่างกว้างขวาง ในเขตรัฐไทใหญ่ และได้เข้าคุกคามเมืองนายและเมืองแสนหริวซึ่งเป็นเมืองในขอบเขตสิมาของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเท่ากับเป็นการท้าทายอำนาจของอยุธยา สถานการณ์ดังกล่าวจึงทรงตัดสินใจพระทัยนำทัพทำศึกกับอังวะซึ่งเป็นภัยต่อกรุงศรีอยุธยาภายนอก โดยโปรดให้สมเด็จพระเอกาทศรถยกทัพไปทางเมืองฝาง ส่วนพระองค์เสด็จยกทัพไปทางเมืองหาง

แต่เมื่อทัพหลวงถึงเมืองหางหรือห่างหลวงซึ่งห่างจากเมืองอังวะเป้าหมายการศึกประมาณ 100 กิโลเมตร สมเด็จพระนเรศวรก็ทรงประชวรกะทันหันและเสด็จสวรรคตเมื่อเดือนเมษายน ปี พ.ศ.2148 (ตรงกับวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2148)

ในแง่ยุทธศาสตร์ของการศึกครั้งนี้ พระเจ้าอังวะจะสามารถระดมไพร่พลได้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งหมดรวมกัน ดังนั้นสมเด็จพระนเรศวรได้พยายามในการยกทัพไปตีเมืองอังวะก่อน เนื่องจากพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของสมเด็จพระนเรศวรที่ทรงเห็นว่าเมืองอังวะอาจจะเป็นภัยแก่พระราชอาณาจักรได้ในอนาคต ทั้งนี้ด้วยเหตุที่อังวะเป็นเมืองที่อยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดิน มีความอุดมสมบูรณ์ พร้อมทั้งมีกำลังรบกล้าแข็ง และไม่คอยได้รับผลกระทบจากศึกสงครามเท่าใดนัก และเป็นกลุ่มชนชาติมิตรกับแม้ว่าคนส่วนใหญ่ในเวลานั้นจะรู้สึกว่าเป็นเมืองสงบสุขปลอดภัยแล้ว นั่นอาจกล่าวได้ว่า การยกทัพไปตีอังวะของสมเด็จพระนเรศวรจึงนับเป็นแม่แบบแห่งการเรียนรู้ในความพร้อมรบและการตัดกำลังศัตรูก่อนที่จะมีกำลังกล้าแข็งขึ้น เป็นที่น่าเสียดาย ที่ทรงประชวรและเสด็จสวรรคตทำให้การสงครามครั้งนี้ยุติลง

Tong Oo War (2143 B.E.)

In March 2143 B.E., King Naresuan led the army of Ayudhya and Mon soldiers to surround the city of Tong Oo. Since the city wall of Tong Oo was solidly built in the Ayudhya fashion, it was difficult to attack the city. King Naresuan then ordered his men to dig a canal to connect the city canal to the Pong Long River in order to dry the city canal. The Burmese thought this the Ayodhya canal. The Thai army surrounded Tong Oo throughout March and April. In May 2143 B.E. King Naresuan ordered a retreat due to the lack of food supplies that was caused by attacks by the Arakan army, Phra Chao Tong Oo's ally.

This war professed King Naresuan's ability to manage the landscape to his advantage, as seen in the digging of the canal to dry the water in the Tong Oo city canal and to give his army an advantageous position in the war. That the king did not insist on winning over Tong Oo and that he was aware of the fact that Arakan thieves kept attacking food supplies of the Thai troops saved his army the lives of the soldiers that were vital to the king's own power and to the strength of the Thai army.

Ang Wa War

In the last years of King Naresuan's life, Phra Chao Angwa was expanding his power over Tai Yai states and invading cities of Nai and Saen Wee which were within the territory of Ayudhya. Challenged, King Naresuan decided to make war with Ang Wa. Prince Ekatosarot was asked to lead an army to the city of Fang and the king himself led another to the city of Hang.

However, as the king's army was in Hang, or Hang Luang, which was within 100 kilometres of Ang Wa, King Naresuan was struck by a sudden illness. He died on 25 April 2148 B.E.

In terms of strategies, King Naresuan's attempt to attack Ang Wa while it was collecting more and more manpower indicated that the king had broad vision. He could see that Ang Wa might become a threat to his kingdom in the future. The war against Ang Wa thus set a blueprint of learning to be ready to go to war at all times and to attack enemies before they became too powerful. This, nonetheless, was the king's last war as he became suddenly ill in Hang before the army reached Ang Wa.

3. พาณิชยกิจ รากฐานแห่งพระราชอำนาจ

พลังทางปัญญาที่สะท้อนพระอัจฉริยภาพแห่งการที่ทรงตระหนักเท่าทันเหตุการณ์โดยรอบขณะนั้น เห็นได้จาก การที่ สมเด็จพระนเรศวร ได้ทรงเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นทั้งความสุข มั่งคั่งของพลเมือง และปัจจัยสำคัญ ในการทำสงครามเพื่อปกป้องบ้านเมือง ได้ทรงฟื้นฟูการค้าทางทะเลที่ซบเซาลงนับตั้งแต่อยุธยา มีสงครามยึดเชื้อกับพม่า เป็นเวลาหลายสิบปี กล่าวได้ว่าในรัชสมัยของสมเด็จพระนเรศวร มีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และการค้ากับต่างประเทศอย่าง กว้างขวาง ทำให้เกิดรายได้แก่ประเทศชาติ อันจะนำมาสู่การฟื้นฟูและสร้างสันติภาพแก่ประเทศได้ในเวลาต่อมา

การค้ากับจีน

แหล่งรายได้สำคัญที่เกิดจากการค้าทางทะเลของอยุธยา คือการค้ากับจีนภายใต้ระบบบรรณาการ ในช่วงสมัยของสมเด็จพระนเรศวร ได้มีการติดต่อการค้ากับจีนตั้งแต่ในช่วงต้นรัชกาล ดังปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2135 ด้วยมีการส่งเครื่องราชบรรณาการ แก่องค์จักรพรรดิของจีนตามธรรมเนียม หลังจากมีวินว้าง ไปด้วยความวุ่นวายจากสงครามกับพม่า

การค้ากับสเปน

ในช่วงสมัยของสมเด็จพระนเรศวร สเปนได้ส่งทูตมา เจริญสัมพันธไมตรีเพื่อการค้ากับไทย ในปี พ.ศ. 2137 โดยมีเป้าหมายเพื่อทำการค้า และเผยแพร่ศาสนา โดยสมเด็จพระนเรศวร ทรงสนพระทัยในการค้ากับสเปน โดยเฉพาะเรื่องของอาวุธปืนไฟ ต่างๆ ที่ใช้ในการสงครามจึงโปรดให้มีหนังสือไปถึงข้าหลวงใหญ่ สเปนที่กรุงมะนิลา เพื่อทำสัญญาการค้าระหว่างกัน ต่อมาภายหลัง ความสัมพันธ์ทางการค้าได้เสื่อมลง เนื่องจากสเปนเข้าแทรกแซง ปัญหาระหว่างอยุธยากับกัมพูชาทำให้สมเด็จพระนเรศวรทรงไม่ พอพระทัยเป็นอันมาก ประกอบกับผลกำไรจากการค้ากับสเปนไม่ มากนัก ส่งผลให้การค้ากับสเปนชะงักไป

3. Commercial Affairs: Foundations of Power

The power of his intellect is reflected in his genius in realizing the stream of "globalization" at that time and can be seen from the fact that King Naresuan had enhanced economic strength which was the happiness and wealth of the citizens and was an essential actor for warfare to protect the country. He revived marine trading that had been rather inactive due to chronic Ayuddhaya-Burmese wars. It can be said that the economy during the reign of King Naresuan was prosperous and trade with foreign countries was expanded widely, and this brought great income into the country which led to recovery and creation of peace in the country eventually.

Trade with China

An important source of revenue from marine trading was the trade with China based on the tributary system. Commercial contacts with China had started at the beginning of King Naresuan's reign. It was documented that in 2135 B.E. (1592 A.D.) Ayuddhaya resumed sending tributes as had been customary to a Chinese emperor after having abstained from doing that for a period of time due to wars with Burma.

Trade with Spain

During the reign of King Naresuan, Spain sent its diplomats to develop friendly relations concerning trade with Ayuddhaya in 2137 B.E. (1594 A.D.) with the purpose of trading and propagating religious beliefs. King Naresuan was interested in trading with Spain, especially concerning weapons and fire guns used in warfare. He therefore granted an order to send a letter to the Spanish Commissioner in the Philippines for trade concessions. Later, the commercial relations deteriorated because Spain interfered with the conflicts between Ayuddhaya and Cambodia, and this caused great displeasure to King Naresuan. Furthermore, since profits received from trading with Spain were not very high, Thai-Spanish trade eventually came to a halt.

การค้ากับฮอลันดา

ชาวฮอลันดาเข้ามาเมืองไทย ด้วยหวังอาศัยเรือสำเภาหลวงของราชสำนักอยุธยาไปค้าขายที่เมืองจีน และหาทางไปค้าขายกับเมืองจีนโดยตรง จึงส่งผู้แทนของบริษัทไปยังกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2147 ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรก็ทรงโปรดให้การรับรองอย่างดี แต่ความต้องการของพ่อค้าฮอลันดาไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะเกิดสงครามกับพม่าประกอบกับสมเด็จพระนเรศวรเสด็จสวรรคตใน พ.ศ.2148 อยุธยาได้เลื่อนการส่งเรือสำเภาไปเมืองจีน จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ พ่อค้าฮอลันดาจึงได้เข้ามาตั้งสำนักงานการค้าที่กรุงศรีอยุธยา โดยมีกรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้าของป่า ขาว สินค้าจากเมืองจีน และอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการค้าของบริษัทฮอลันดา

สรุป

สมเด็จพระนเรศวรทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งของอยุธยาที่มีพระราชกรณียกิจอันยิ่งใหญ่และเป็นคุณานประโยชน์ต่อราชอาณาจักรสยามสืบสายมาถึงปัจจุบัน ทั้งทรงพิชิตโลก กล่าวคือ นอกจากพระองค์จะประสูติที่พิชิตโลกแล้วในช่วงเวลาหนึ่งพระองค์ยังทรงดำรงพระยศเป็นพระมหาอุปราชครองเมืองพิชิตโลกอีกด้วย ซึ่งในขณะที่พระองค์ทรงประทับอยู่ ณ เมืองพิชิตโลกทรงรวบรวมไพร่พล สะสมกำลัง ฝึกซ้อมการรบและยุทธวิธีต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการออกศึกสงครามปกป้องขอบขัณฑสีมาหลายครั้ง ล้วนแต่ทรงกระทำในขณะที่ประทับอยู่ที่พิชิตโลก และบรรดาทหารข้าราชการที่ล้วนแต่เป็นชาวพิชิตโลก และใกล้เคียงทั้งสิ้น ดังปรากฏความในพระราชพงศาวดารฉบับพระจักรพรรดิพงศ์(จาด) ว่า "สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าก็กราบบังคมลาขึ้นมายังเมืองพิชิตโลก จึงกำหนดให้ตรวจเตรียมพลกรรจลาเครื่องแสนหนึ่ง ช่างเครื่องแปดร้อย ม้าพันห้าร้อยไว้พร้อม"

Trade with Holland

The Dutch set foot in Thailand with the expectation of using the royal junks of Ayuddhaya to trade in China and to find opportunities to trade with China directly. Agents from Dutch companies were sent to Ayuddhaya in 2147 B.E. (1604 A.D.) and were welcomed warmly by King Naresuan. However, the intention of these Dutch merchants was fruitless because of Thai-Burmese wars. In addition, King Naresuan died in 2148 B.E. (1605 A.D.), so Ayuddhaya suspended sending junks to China for a period of time. Not until King Akatosarot was enthroned, did Dutch merchants come back to establish trading offices in Ayuddhaya again since Ayuddhaya was the trading center of wild forest products, rice, Chinese goods, and other goods that were lucrative for Dutch companies.

Conclusion

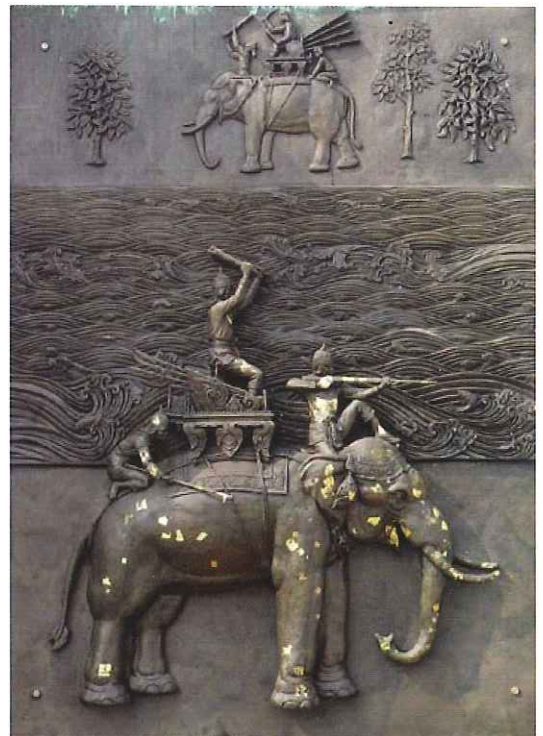
King Naresuan was one of the kings during the Ayuddhaya period who had conducted great affairs which contributed a great deal to the Kingdom of Siam from the past to present. He was also the king who had a close and profound tie with Phitsanulok. That is to say, in addition to being born in Phitsanulok, he was appointed the Crown Prince governing Phitsanulok for a period of time. While he was staying there, he recruited people, accumulated forces, and trained the people with fighting and war strategies which were used during wartime to protect the country. These were all done while he was staying in Phitsanulok. Soldiers and royal attendants were all from Phitsanulok and nearby provinces as recorded in the Royal Chronicle, the Pra Chakapadipong (Chad), as saying, "... Pra Naresuan took leave of the King to travel to Phitsanulok. He then ordered to prepare 100,000 people, 800 elephants, and 1,500 horses... "

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงทรงเป็นสัญลักษณ์สำคัญและยิ่งใหญ่ของเมืองพิษณุโลก เป็นความปิติยินดีและภาคภูมิใจของชาวพิษณุโลกและพสกนิกรชาวไทยทั้งมวล และเป็นความซาบซึ้งสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มหาวิทยาลัยนเรศวรได้รับโอกาสสลักเชิญพระนามเป็นชื่อมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรจึงมีภารกิจน้อมนำดำเนินรอยตามเบื้องบาทบุคคล คือมุ่งให้การศึกษาเรียนรู้แก่สังคมไทย เพื่อความเป็นไทย โดยเป็นอิสระจากอวิชา ดังเช่นพระราชวิริกรรมแห่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ได้ทรงนำไทยสู่ความเป็นไทยในครั้งอดีตกาล

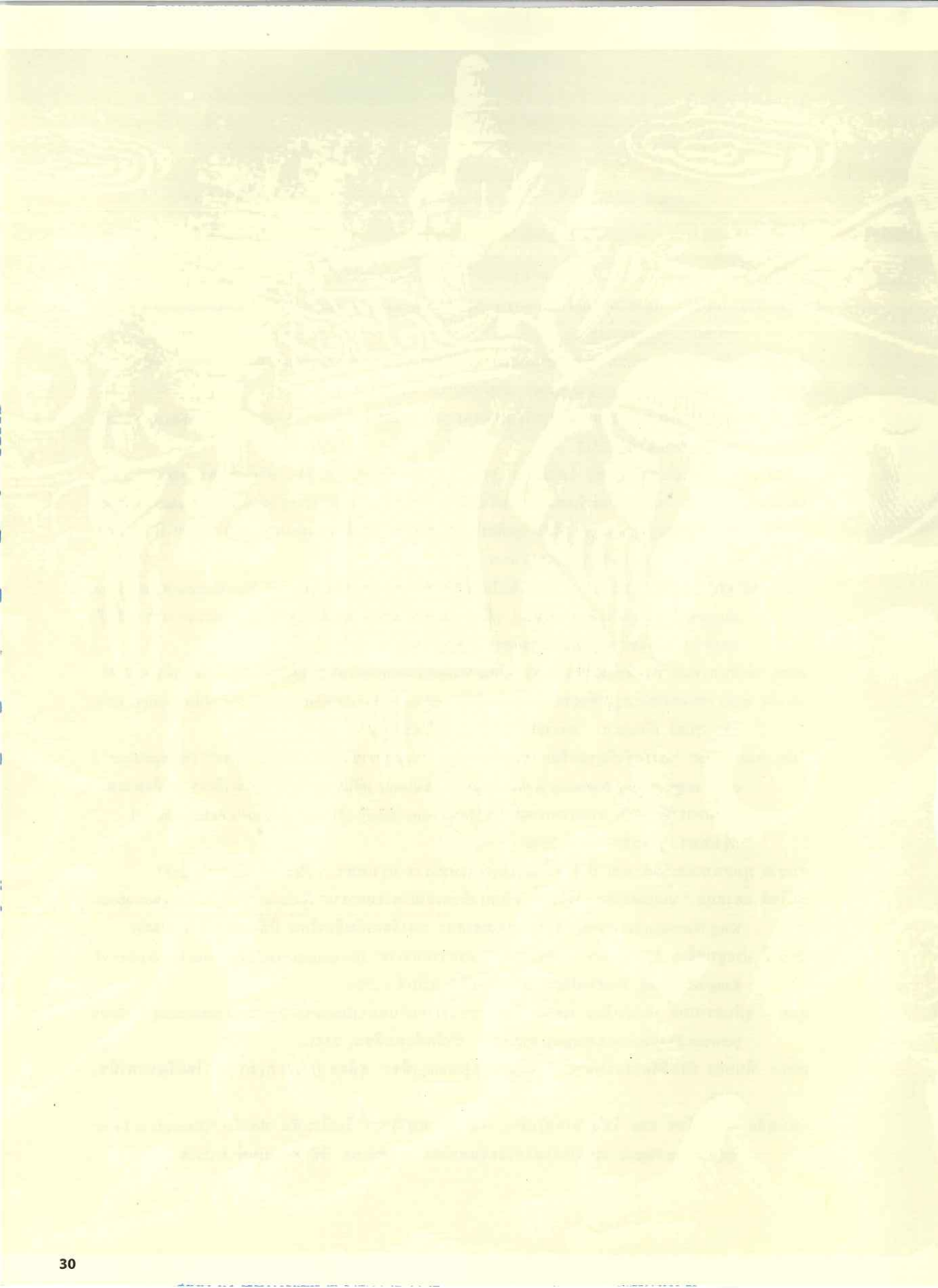
As a result of what has been depicted, King Naresuan is considered a significant symbol and the pride of Phitsanulok and of Naresuan University, which has set its goal to provide education and knowledge to society. This follows the university's philosophy which says, "to eliminate all kinds of ignorance to liberate the society to find freedom" in order to make the Thai society an enlightened society and to make the Thai society be able to be released from ignorance that is dominating it nowadays. All these actions have been conducted to follow the footsteps of King Naresuan the Great, who brought Thailand freedom.

Since King Naresuan the Great is the significant and great symbol of Phitsanulok and the delight and pride of Phitsanulok people and Thai people in general, Naresuan University is deeply grateful that it was graciously allowed to bear the name of King Naresuan on the university's name. Hence, Naresuan University has missions to follow his footsteps, that is to say, to be determined to educate and provide the Thai society with knowledge for independence and freedom from ignorance in a similar way to the brave royal affairs of King Naresuan the Great, who brought Thailand freedom in the past.

บรรณานุกรม References

- กรมศิลปากร, พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา,[Royal Chronicles, the Hand-Written Version],กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2516.
- กรมศิลปากร, พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพระจักรพรรดิพงศ์(จาด),[Ayudhdhaya Chronicles, the Pra Chakapadipong (Chad) version],กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา,2533.
- จันทร์ฉาย ภักดีธิม กรุงศรีอยุธยาในเอกสารหลักฐานสเปน ,[Ayudhdhaya in Spanish Documents],กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์,2532.
- จันทร์ฉาย ภักดีธิม,พระนเรศวร พระยาละแวก และพิธีปฐมกรรม, [Pra Naresuan, Praya Lawaek, and Patamakam Ceremony],กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2545.
- ดำรงราชานุภาพ,สมเด็จพระนเรศวร พระประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช[Biography of King Naresuan the Great] , กรุงเทพฯ:คลังวิทยา,2517.
- ดำรงราชานุภาพ,สมเด็จพระนเรศวร ไทยรบพม่า ,[Thai-Burmese Wars], กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515.
- ธีรวัต ฌ บ่อมเพชร, "หลักฐานตะวันตกเกี่ยวกับรัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช"[Western evidence about the Reign of King Naresuan] วุฒิชัย มูลศิลป์ บรรณาธิการ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 400 ปี ของการครองราชย์, กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์,2540.
- ประพทุทธิ์ สุกรัตน์เมธี "ความสัมพันธ์ไทย - จีนในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช"[Thai-Chinese Relationship during the period of King Naresuan], วุฒิชัย มูลศิลป์ บรรณาธิการ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 400 ปี ของการครองราชย์ กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2540.
- พิเศษ เจียจันทร์พงษ์ พระมหากษัตริย์ราชราช,[Pra Mahathammaraajtiraj],กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2545.
- วันวลิต พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับวันวลิต[Ayudhdhaya Royal Chronicle, the Van Vliet version] แปลโดย สมศรี เอี่ยมธรรม พระนคร: โรงพิมพ์สหประชาพานิชย์ , 2522.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร "ความสำคัญของรัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในประวัติศาสตร์ไทย" [The significance of the reign of King Naresuan in the history of Thailand] วุฒิชัย มูลศิลป์ บรรณาธิการ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 400 ปี ของการครองราชย์ [400th Anniversary of King Naresuan's Enthronement] กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2540.
- สมชาย พุ่มสอาดและคณะ 400 ปี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กรุงเทพฯ : บริษัทร่วมสถาปนา ,2537.
- สมโชคดิ อองสกุล " ข้อมูลตรวจสอบใหม่เกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช" [Reinvestigated information about King Naresuan the Great],วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (2543).
- สรวิสวัสดิ ประยูรเสถียร " สอบเอกสารในรัชสมัยพระนเรศวรมหาราช" ,[Investigation of documents in the reign of King Naresuan], วารสารประวัติศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 2520.
- สุนทร ชูตินทรานนท์ พม่ารบไทย ว่าด้วยสงครามระหว่างไทยกับพม่า,[Burmese-Thai Wars concerning the Wars between Thailand and Burma], กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2543.
- หม่อง ทินอ่อง ประวัติศาสตร์พม่า[The History of Burma],เพ็ชร สุมิตร (แปล) กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- อนันต์ชัย เลาหะพันธ์ และ วินัย พงศ์ศรีเพียร, "จดหมายเหตุปีเตอร์ วิลเลียมสัน ฟลอริส." [Records of Peter Williamson Floris], วารสารอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 8, ฉบับที่ 1, 2528.

"เราหาหนังสือหลักฐานทางราชการในสมัยก่อนๆ ลำบากอยู่แล้ว
ฉะนั้น ถ้าเริ่มต้นเสียแต่บัดนี้ ในเวลาอีก 100 - 200 ปี เด็กๆ จะแต่ง
หนังสือเรื่องอะไรก็ตามหลักฐานได้จากท่อนี้ ไม่ต้องลำบากเหมือนคนขึ้นพ่อ "

สมเด็จพระยามะยาดำรงราชานุภาพ

"It is tremendously difficult to find manuscripts or artifacts at the moment.
Therefore, if we start from now on, in the next 100-200 years, our children will
be able to write books by making use of the historical evidence from this library
without the difficulty their ancestors were confronted with."

Prince Dhamrong Rachanuphap

...the ...
...the ...
...the ...

...the ...
...the ...
...the ...

...the ...
...the ...
...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

ตอนที่ 2 ปูมเรือง ภูมิลั้ง มทกัทยาลั้ยนเรศวร
Part II Naresuan University History

ตอนที่ 2

ปูมเรื่อง ภูมิหลัง มหาวิทยาลัยนเรศวร

ในเส้นทางสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวรจวบจนวาระครบรอบ 15 ปี หรือหากนับตั้งแต่เมื่อแรกก่อตั้งเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก ก็เป็นเวลา 38 ปี นั้น ข้อมมีเรื่องราวอันควรจารึกจดจำมากมาย เป็นเรื่องเล็กบ้าง เรื่องใหญ่บ้าง เรื่องราวเหล่านี้บางเรื่องก็มีการจดบันทึกไว้บ้างแล้วแต่ไม่สมบูรณ์ บางเรื่องเป็นเพียงความทรงจำของผู้เกี่ยวข้อง บางเรื่องยังปรากฏหลักฐานแต่เป็นเอกสารกระจัดกระจายที่ยังไม่มีการรวบรวมเผยแพร่ เรื่องราวเหล่านี้หากทะเลาะเลี้ยว นานอาจสูญไปจากการรับรู้ของคน ทั้งๆ ที่เป็นปูมแห่งประวัติศาสตร์ เป็นรากเหง้าและตัวตนของชาวมหาวิทยาลัยนเรศวร จึงเห็นสมควรจดบันทึกเป็นภูมิหลังให้เป็นที่รับรู้และเป็นหลักฐานเพื่ออนุชนชาวเนศวรรุ่นต่อไป

Part II

Naresuan University History

This is the 15 year of Naresuan University or 38 years from when it was initially the College of Education in Phitsanulok. There are many stories to remember, some stories are important and some are interesting so there is a need for them to be written down so Naresuan people understand and are more knowledgeable about its history.

จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก สู่มหาวิทยาลัยนเรศวร

ก่อนจะเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวร สถาบันแห่งนี้ เริ่มต้นจากการเป็น "ส่วนหนึ่ง" ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเริ่มก่อตั้งที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เป็นแห่งแรก เมื่อ พ.ศ. 2497 โดยการยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครู ชั้นสูง วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2510 โดยเกิดขึ้นจากความมุ่งหมายที่จะขยายฐานการผลิตครูปริญญาให้เพียงพอต่อความขาดแคลน ในขณะนั้น โปรดสังเกตุว่าในที่นี้ ใช้คำว่า "ส่วนหนึ่ง" ไม่ใช่คำว่า "วิทยาเขต" เพราะไม่ว่าจะเป็น วศ. พิษณุโลก หรือต่อมาเป็น มศว. พิษณุโลก ไม่เคยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยการศึกษา หรือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ระบุนามว่า "วิทยาเขต"

ส่วนการปรับเปลี่ยนเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่สถาบันแม่คือประสานมิตร ตลอดทั้งสาขารวม 8 แห่งในปี พ.ศ. 2517 นั้น เกิดจากการเคลื่อนไหวและเรียกร้องโดยพลังนิสิตและอาจารย์ ชื่อ "ศรีนครินทรวิโรฒ" เป็นนามพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความหมายว่า ที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร เนื่องด้วยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่ก่อตั้งในรัชสมัยของรัชกาลปัจจุบัน

การปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก เป็นมหาวิทยาลัยอิสระในเขตภาคเหนือตอนล่างในเวลาต่อมานั้น ได้ร่วมคิดกันมานานโดยชาวจังหวัดพิษณุโลก ทั้งข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พ่อค้า ประชาชน และนักการเมืองจากทุกพรรค โดยมีความร่วมมือร่วมใจกันผลักดันอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา ร่างพร.บ.มหาวิทยาลัยนเรศวรใช้เวลายาวนานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ขุบสภา ทำให้ร่างพระราชบัญญัติต้องตกไปแล้วเริ่มต้นใหม่ โดยทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลกได้ร่วมมือกับผู้นำในสังคมพิษณุโลก จัดตั้งเป็นคณะกรรมการก่อกำเนิดมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยครั้งแรกมีนายสืบ รอดประเสริฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกเป็นประธานคณะกรรมการก่อกำเนิด ต่อมาเมื่อท่านย้ายไปจังหวัดชลบุรีก็ได้พลโท ศิริ ทิวะพันธ์ แม่ทัพภาคที่ 3 ในขณะนั้นเป็นประธานคณะกรรมการ เสนอพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยนเรศวร จนกระทั่งมาสำเร็จในรัฐบาลของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่มีนโยบายให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ในครั้งนั้นมีมหาวิทยาลัยใหม่เกิดขึ้นพร้อมกันถึง 4 แห่ง ได้แก่

มหาวิทยาลัยนเรศวร ยกฐานะจาก มศว. พิษณุโลก

มหาวิทยาลัยบูรพา ยกฐานะจาก มศว. บางแสน

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จัดตั้งขึ้นใหม่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จัดตั้งขึ้นใหม่และมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลแห่งแรก

ทั้งนี้ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยนเรศวรได้ประกาศเป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2533

From the College of Education to Naresuan University

Naresuan University owes its beginning to what was initially the Higher Teacher Training School which in turn became a "part" of the College of Education of Prasarnmitr in 1953, brought about because of the urgent need to produce degree-level training for the teaching profession. In 1974, the College of Education of Prasarnmitr and the other 8 campuses became public universities by the Royal Decree of His Majesty the King Bhumibol Adulyadej who graciously named the new universities Srinakharinwirot which means 'the glory of the city' - the first universities that he had named. Srinakharinwirot University, Phitsanulok was therefore an independent university in the lower northern part of Thailand.

In 1982, a group of people including government employees, soldiers, policemen, shopkeepers, local people and representatives cooperated to propose a bill before parliament for establishing Naresuan University. The team who worked for the university was called "a committee of establishing Naresuan University" and included an ex-governor, Mr. Seub Rodprasert who acted as the head of the committee - but after he moved to work in Chonburi Province Lieutenant General Siri Thiwaphant, Third Army Region Commander, became the head of the committee (he is now a senator for Phitsanulok). It took a long time to bring about because of changes of government and dissolution of the government. Initially the bill to establish Naresuan University failed but was brought back again for reconsideration. Finally with a lot of effort it was successful in the government of General Chartchai Choonhawan.

At this time 4 new universities were established which were, Naresuan University (from Srinakharinwirot University, Phitsanulok), Burapha University (from Srinakharinwirot University, Bangsan, Chonburi), Ubonratchathani University and Suranaree University of Technology which is currently the first autonomous university in Thailand.

Naresuan University was listed in the Government Gazette in July 29, 1990.

ประวัติการก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก

การก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก พร้อมๆ กับวิทยาลัยวิชาศึกษามหาสารคาม ในปีพุทธศักราช 2510 นั้น สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งแก้ปัญหาภาวะขาดแคลนครูสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาภาษาไทย ดังที่ นายบุญถิ่น อัตถากร อธิบดีกรมการฝึกหัดครูขณะนั้น ที่แจ้งว่า

".....เราขาดแคลนครูวิทยาศาสตร์มาก เราก็ต้องส่งเสริมทางด้านวิทยาศาสตร์ก่อน ในระยะแรกเราจึงเลือกนักเรียน ป.กศ. ชั้นสูง ที่เรียนจบวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ไปเรียนต่อวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ต่อไป เราต้องมองดูว่าเราขาดอะไร ขาดครูภาษาไทยมาก ก็เลือกพวกภาษาไทยไปเรียนต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่พิษณุโลก วิทยาศาสตร์ยังคงอยู่ที่หมีทั้งที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลกและมหาสารคาม...สังคมจะนำไปอยู่ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก เพราะกรมฯ เห็นว่าเป็นย่านวัฒนธรรมของเมืองไทย ภาคนั้นมีอะไรดีๆ หลายอย่าง นักศึกษาเรียนรู้ภาษาไทยได้มาก ทั้งในแง่วรรณคดีและในแง่วัฒนธรรม และในแง่อื่นๆ อีกด้วย จะเป็นแง่ folklore หรืออื่นๆ ก็จะทำให้ได้มาก..."

* บุญถิ่น อัตถากร (2512). "ข้อคิดเห็นในการสอนภาษาไทย" เอกสารนิเทศการศึกษา คู่มือวิชาภาษาไทย เล่ม 3. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 23 - 24.

The History of the College of Education, Phitsanulok

The establishment of the College of Education, Phitsanulok was in 1967 at the same time as the College of Education, Mahasarakam. At that time the Ministry of Education aimed to solve the problem of insufficient teachers in the areas of science, mathematics and the Thai language. *Mr. Boontin Arthakorn, the president of the Department of Teacher Training at the time, remarked on these problems that the Department of Teacher Training lacked science and mathematics teachers so it was necessary to provide the knowledge of science and math to students who would become teachers by sending them to study at the College of Education of Prasarnmitr. He also felt there was a lack of Thai language teachers and needed to send students to the College of Education of Phitsanulok and The College of Education of Mahasarakam to become teachers with knowledge of the Thai language. Those keen on social science were sent to the College of Education of Phitsanulok because that region has a wealth of culture and customs and the students could benefit from the literature and folklore of the region.

* Boontin Arthakorn (1969). "Opinion on Teaching the Thai Language." Document for Educational Training and Teaching Manual: Vol.3. Bangkok: Department of Teacher Training, Ministry of Education (pages 23-24).

มหาวิทยาลัยนวัตกรรม นามพระราชทาน

จุดเริ่มต้นที่ได้สืบสานมาเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรม นั้น เริ่มจากแนวคิดที่จะก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งใหม่ ในภาคเหนือตอนล่าง โดยมีเป้าหมายให้จัดตั้งในจังหวัดพิษณุโลก โดยเบื้องต้นมี 3 แนวคิด คือ

1. รวมสถาบันที่จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ก่อตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งใหม่

2. ยกฐานะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก เป็นมหาวิทยาลัย(อิสระ)แห่งใหม่

3. จัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งใหม่ โดยเริ่มต้นใหม่ ไม่ใช่สถาบันที่มีอยู่เดิม

ผลสรุปของแนวคิด ได้เป็นแนวทางที่ 2 คือ การยกฐานะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก เป็นมหาวิทยาลัยแห่งใหม่

มีข้อเสนอเกี่ยวกับชื่อมหาวิทยาลัยว่าควรใช้ชื่อใด ชื่อหนึ่งใน 3 ชื่อ ต่อไปนี้ คือ

1. มหาวิทยาลัยบรมไตรโลกนาถ

เหตุผล สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงเป็นบูรพกษัตริย์ไทยที่มีความผูกพันเกี่ยวข้องกับเมืองพิษณุโลกอย่างยิ่งพระองค์หนึ่ง ทรงครองราชย์โดยไช้เมืองพิษณุโลกเป็นราชธานี เป็นเวลา 25 ปี จวบจนเสด็จสวรรคตที่เมืองพิษณุโลกระหว่างนั้นทรงสร้างวัดจุฬามณีและเสด็จออกผนวชที่วัดจุฬามณี

2. มหาวิทยาลัยนเรศวร

เหตุผล สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงพระราชสมภพ เจริญพระชนมวัย ที่เมืองพิษณุโลก รวมทั้งได้ทรงครองตำแหน่งพระมหาอุปราชเมืองพิษณุโลก

3. มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

เหตุผล ใช้ชื่อจังหวัด

ผลสรุปของการเลือกชื่อมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยนวัตกรรม แต่มีปัญหาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย คือจะยังไม่สามารถเสนอชื่อตามที่ต้องการได้ เพราะการนำชื่อของพระมหากษัตริย์มาตั้งเป็นชื่อมหาวิทยาลัย ต้องขอพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหากขอพระราชทานก่อนแล้วกฎหมายไม่ผ่าน จะเกิดความเสียหาย ดังนั้นในเบื้องต้นจึงต้องเสนอชื่อในพ.ร.บ.ว่า "พ.ร.บ.มหาวิทยาลัย" จนกระทั่งร่างพระราชบัญญัติผ่านวาระที่ 1 สมาชิกแทนราษฎรรับหลักการแล้ว จึงได้ขอพระราชทานชื่อมหาวิทยาลัยโดยได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อมหาวิทยาลัยนวัตกรรม เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2532 ตามหนังสือที่ รล 0003/16517 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2534

The origin of the royal name of Naresuan University

The establishment of a university in Phitsanulok Province in the lower north of Thailand was originally considered on the basis of three competing objectives:

- (1) to form a new university by combining tertiary institutes based in Phitsanulok,
- (2) to promote the Phitsanulok campus of Srinakharinwirote University to be a new independent university, and
- (3) to establish a new start-up university.

In order to name the new, independent university, the following names were nominated:

1) Borom Trilokanatr University

This name was chosen for the Thai ancestral king, Borom Trilokanatr, who was related directly to Phitsanulok; he used it as the capital of the country where he ruled for 25 years. During his reign, he also built the Julamane Temple, where he was ordained as a monk.

2) Naresuan University

This name was suggested because King Naresuan was born, brought up, and employed as regent in Phitsanulok.

3) Phitsanulok University

The name of the university's province was an obvious and sensible choice to consider.

Of the three nominated names, Naresuan University was selected. There was, however, a bureaucratic problem regarding the use of the royal name in the university regulations proposal. It is stipulated by law that any use of a king's name requires authorization and approval from the current king. Therefore, the proposal left out the name of the university. It was submitted this way: "The regulations of University." It was accepted by the Assembly of the Members of the Parliament. Later, the royal name of the university was submitted for the King's permission, and it was authorized on October 7th, 1989, according to the royal document no. 0003/16517 dated on August 6th, 1991.

วันสถาปนามหาวิทยาลัยนเรศวร 29 กรกฎาคม 2533 วันครบรอบครองราชย์ 400 ปี

Naresuan University Establishment Day on July 29, 1990: The 400th Anniversary of King Naresuan's Reign

เดิมมหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อครั้งเป็นวิทยาลัย
วิชาการศึกษา พิษณุโลก และต่อมา คือมหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ได้กำหนดให้วันที่ 18 มกราคม
ของทุกปี เป็นวันสถาปนามหาวิทยาลัย โดยถือเอาวันที่สมเด็จพระ
พระนเรศวรมหาราชทรงกระทำสงครามยุทธหัตถี ซึ่งตรงกับ
วันจันทร์ เดือนยี่ แรม 12 ค่ำ ปีมะโรง จุลศักราช 953
และถ้านับตามปฏิทินสุริยคติ จะตรงกับวันที่ 18 มกราคม
2135 และหากนับทางปฏิทินจันทรคติ จะตรงกับวันที่
25 มกราคม พ.ศ. 2135 ซึ่งกองทัพไทยถือเอาวันที่ 25
มกราคม เป็นวันกองทัพไทย)

การผลักดันพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวร
เกิดขึ้นในช่วงที่จังหวัดพิษณุโลกกำลังเตรียมการเฉลิมฉลอง
ครบรอบครองราชย์ 400 ปี ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 ทุกฝ่ายจึงมีความประสงค์
ให้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวรประกาศใช้เป็นกฎ
หมายในวันดังกล่าว โดยมีการประชุมงานไปยังฝ่ายต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องที่สำนักงานรัฐมนตรี ซึ่งก็สมดังความต้องการ
โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงลงพระปรมาภิไธย
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม
2533 และประกาศใช้เป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา
เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 (กฎหมายมีผลบังคับ
ในวันถัดจากวันประกาศฯ คือวันที่ 30 กรกฎาคม 2533)

วันที่ 29 กรกฎาคม ซึ่งเป็นวันครองราชย์
ครบ 400 ปี ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงถือเป็นวัน
ก่อตั้ง หรือวันสถาปนามหาวิทยาลัยนเรศวร จึงเป็น
เรื่องอัศจรรย์และนับเป็นสิริมงคลแก่นุเคราะห์ทุกฝ่ายของ
มหาวิทยาลัยตลอดจนชาวพิษณุโลกเป็นอย่างยิ่ง

Naresuan University (NU), former named the
College of Education at Phitsanulok and later changed to
Srinakarintharawiroth University at Phitsanulok, set January
18th of every year as its Establishment Day. This is because
this is the day when King Naresuan the Great did battle on
elephant back which took place on Monday of the 18th day
of the waning moon of the second month in the year of the
dragon, 935 by the old Thai calendar. This date, counted
according to the lunar calendar, is on January 25, 1592 which
is also the Establishment Day of the Thai Army.

The Naresuan University Act was passed during
the time when Phitsanulok was preparing for the 400th
Anniversary celebration of the reign of King Naresuan the
Great on July 29, 1990. Therefore, everyone agreed to enact
the Naresuan University Act on that day by asking for
coordination from every section related to the Prime Minister's
Office. Everything went successfully as His Majesty the King
signed his name on the Naresuan University Act on July 27,
1990 and it became law when it was published in the Royal
Gazette on July 29, 1990 (the law was officially enforced on
the day after the announcement, July 30 1990).

Thus, July 29, 1990, which is also the 400th
anniversary of the reign of King Naresuan the Great, was held
as the Establishment Day of Naresuan University. This date is
not only a wonderful remembrance day but also an auspicious
occasion for the university staff and people in Phitsanulok.

อาคาร "มิ่งขวัญ" นามพระราชทาน

อาคารมิ่งขวัญ เป็นอาคารหลังแรกที่ได้รับงบประมาณการก่อสร้าง ณ พื้นที่แห่งใหม่ของ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ก่อนจะเป็นมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ที่หนองอ้อ ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัด พิษณุโลก ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 1,284 ไร่ โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก เป็นอย่างยิ่ง เมื่อได้รับมอบที่ดินแล้วมหาวิทยาลัยก็ได้เริ่มของบประมาณมาดำเนินการสร้างสาธารณูปโภคและอาคาร ต่าง ๆ

ในปีงบประมาณ 2530 ได้รับงบประมาณก่อสร้างจำนวน 16,000,000 บาท มหาวิทยาลัยได้กราบบังคมทูล เจริญเสด็จ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ได้เสด็จวางศิลาฤกษ์บริเวณด้านหน้าอาคารที่กำลังก่อสร้าง หลังจากนั้น มหาวิทยาลัยจึงยกแทนศิลา ฤกษ์มาวางตามจุดกำหนดในตัวอาคารคือด้านหน้ากองกลาง สำนักงานอธิการบดี ปัจจุบัน

เนื่องจากเป็นอาคารหลังแรกในพื้นที่แห่งใหม่ ชาว มศว. พิษณุโลก ขณะนั้นต่างปลื้มปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยจึงได้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานชื่ออาคารจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักพระราชวังได้ทำหนังสือแจ้งมหาวิทยาลัยว่า พระองค์ท่านจะพระราชทานชื่อให้ตามต้องการ โดยให้มหาวิทยาลัยเสนอชื่อไปให้ทรงพิจารณาเลือกมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอชื่อที่เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับพระองค์ท่าน อาทิ

มิ่งขวัญ ทรงเป็นมิ่งขวัญของประชาชนคนไทยทั้งชาติ

แวนแก้ว พระนามแฝงของพระองค์ในพระราชนิพนธ์

สิรินธร พระนามในพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระเจ้าฟ้า

ซึ่งในที่สุด สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานชื่อ "มิ่งขวัญ" เป็นชื่ออาคาร ซึ่งปัจจุบันคืออาคารสำนักงานอธิการบดี ทั้งนี้ เป็นมิ่งขวัญและมิ่งมงคลแก่ขามหาวิทยาลัยให้ตระหนัก สำนึกในพระเมตตาคุณอันหาที่สุดมิได้

"Mingkwan" Building: the Royal Given Name

The Mingkwan Building is the first building at the new campus of Srinakarinhatawirote Phitsanulok (SWU Phitsanulok) before becoming Naresuan University (NU) at Nong Or in the village of Tapho in the city district of Phitsanulok. This area is a public area on 1,284 rai (1 hectare=6.25 rai) granted with the great support from the governor of Phitsanulok. After receiving this land, the university started to ask for a budget to construct facilities and other buildings.

In the budget year 1987, NU was given a construction budget for 16,000,000 baht. Naresuan University, thus, invited Her Royal Highness Princess Sirindhorn to preside at the ceremony to lay the corner stone for the first building on July 22, 1988. The foundation stone was placed at the front of building site. Later the foundation stone was placed at the assigned point in the front of the building where the Office of the President is located.

All staff of SWU Phitsanulok (the name of Naresuan University at that time) were pleased with this new building. Therefore, the university made a request to Her Royal Highness Princess Sirindhorn for the name of this building. The Bureau of The Royal House Hold informed the university that Her Royal Highness Princess Sirindhorn would give the name of the building by choosing from the ones proposed by the university. So, the university proposed many names with meanings related to Her Royal Highness Princess Sirindhorn such as

"Mingkwan" - (means benevolent) Her Royal Highness Princess Sirindhorn is benevolent to all Thais

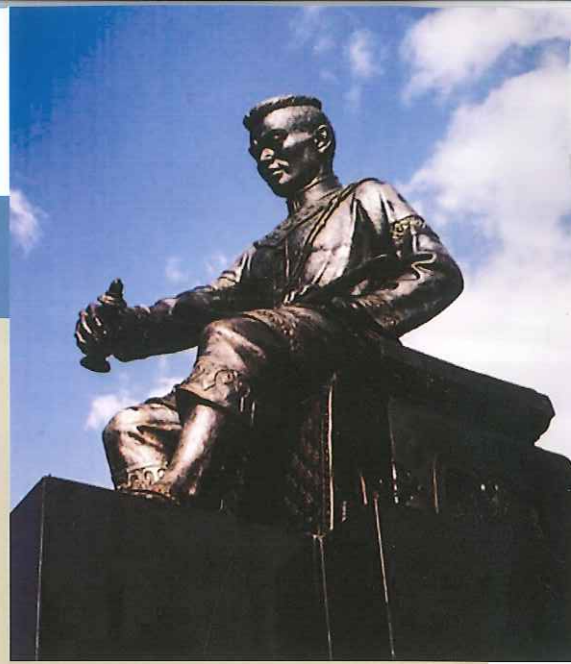
"Wankaew" - Her Royal Highness Sirindhorn's penname

"Sirindhorn" - The name of Her Royal Highness Princess Sirindhorn

Finally, Her Royal Highness Princess Sirindhorn chose the name "Mingkwan" as the name of the new building which became the Building of the Office of the President to remind us of the supreme mercy and benevolence of Her Royal Highness Princess Sirindhorn forever.

พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ในขณะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชณุโลก มีแผนการย้ายจากสถานที่ตั้งเดิมที่ถนนสนามบิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มาอยู่ ณ ที่ตั้งแห่งใหม่ที่หนองอ้อ ตำบลท่าโพธิ์ เพื่อเตรียมการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยอิสระนั้น ผัง (Master Plan) แห่งใหม่ของมหาวิทยาลัย ได้กำหนดให้มีสถานที่ตั้งอนุสาวรีย์ (Monument) ประจํามหาวิทยาลัย จึงเป็นข้อสรุปของคณะกรรมการดำเนินการในครั้งนั้นว่า อนุสาวรีย์ดังกล่าว ควรเป็นพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งมหาวิทยาลัยนเรศวร จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการจัดหาทุนก่อสร้างและดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ โดยมีพลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ 3 ในขณะนั้น กรุณาธิบดีเป็นประธานดำเนินการ การออกแบบและหล่อรูปองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ดำเนินการโดยกรมศิลปากร (นายสาโรชจาริกย์ นายกนก บุญโพธิ์แก้ว นายจีน ประสงค์ ฯลฯ)

ส่วนการจัดหารายได้ มีการสร้างวัดมุงกลที่ระลีก ครอบรอบครองราชย์ 400 ปี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กำหนดรูปแบบวัดมุงกลเป็นรูปหล่อสมเด็จพระนเรศวร ขนาด 9 นิ้ว 5 นิ้ว และ 1 นิ้ว พระกริ่งนเรศวรเนื้อทองคำ เงิน นวโลหะ และลงหิน พระชัยวัฒน์นเรศวร เนื้อ ทองคำ เงิน นวโลหะ และลงหิน เหรียญชินราชนเรศวร เนื้อ ทองคำ เงิน นวโลหะ และอัลปาก้า โดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จฯเป็นองค์ประธานในพิธีพุทธาภิเษกวัดมุงกล ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 รายได้จากก่อสร้างวัดมุงกลในครั้งนั้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นจำนวนเงิน 20,000,000 บาท และส่วนที่เป็นงบประมาณสำหรับปรับปรุงศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในพระราชวังจันทร์ อีกจำนวน 20,000,000 บาท

เงินที่มหาวิทยาลัยได้รับนั้นนอกจากใช้ในการดำเนินการจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ฯ แล้วมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งกองทุน 400 ปี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นทุนสนับสนุนคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยในการศึกษาต่อ โดยมีผู้สำเร็จการศึกษามาแล้วนับร้อยคน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯทรงประกอบพิธีแทนพระองค์ ในพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2536 พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแห่งนี้ นับเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวมหาวิทยาลัยนเรศวร ชาวจังหวัดพิษณุโลก และชาวไทยทั้งมวล ให้อน้อมจิตรำลึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระบรมราชจักรีวงศ์โดยพ้นจะประมาณ

King Naresuan the Great Monument

As Srinakharinwirot University (Phitsanulok campus) was planning its relocation from the original site on Sanambin Road in the Naimuang sub-district in the city district of Phitsanulok to the current one in the Nong-or area of the Thapho sub-district as part of becoming an independent university, the master plan of the new campus also designated an area for a monument. The committee members at that time agreed that the monument should be a statue of King Naresuan the Great.

After the royal decree of Naresuan University's establishment was issued, a fund-raiser team for the construction of the monument was formed with Lieutenant General Siri Thiwaphan, the Commander-in-Chief of the military region 3, as its president. The monument design and the casting of the King Naresuan statue were overseen by Thailand's Fine Arts Department (with the teamwork of Mr. Saroj Jarak, Mr. Kanok Boonphokaew, Mr. Chin Prasong, etc.).

To raise the funds, auspicious medals and statuettes commemorative of the 400th anniversary of King Naresuan's reign were produced as donation compliments. These tokens varied from cast statuettes of King Naresuan the Great with the sizes of 9 inches, 5 inches, and 1 1/2 inches, Naresuan rattle-statuettes and Phra Chaiwatnaresuan statuettes made of gold, silver, a nine-metal alloy, and stone-polished material to Chinnaratnaresuan medals made of gold, silver, a nine-metal alloy, and alpaca. Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn presided over the ceremony of auspicious incantations for the medals and statuettes at Wat Phrasirattanamahathat in Phitsanulok on Sunday, July 29th, 2533 B.E. The funds raised were allocated to Naresuan University in the amount of twenty million Baht and to the renovation budget of the King Naresuan Pavilion located at Jantra Palace in the amount of twenty million Baht.

A certain portion of the sum allocated to the university was spent on the building of the monument. The remainder was preserved as educational scholarships in the name of the 400th anniversary of King Naresuan's reign fund for faculty members and personnel interested in pursuing higher-level studies. So far, hundreds of them have graduated with university sponsorship.

On behalf of King Bhumibol, Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn presided over the opening ceremony of the King Naresuan the Great Monument on August 31st, 2536 B.E. The monument has become the center of love for all the university staff members, Phitsanulok's residents, and other citizens in the country, which reminds them of the boundless kindness and sacrifice of King Naresuan the Great.

พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งออกแบบและหล่อโดยกรมศิลปากร มีขนาดใหญ่เป็นสองเท่าของคนจริง ความสูงประมาณ 2.80 เมตร น้ำหนักประมาณ 2 ตัน นายสาโรช จารักษ์ อดีตผู้อำนวยการกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร กล่าวว่า "เป็นแบบตอนที่พระองค์ทรงหลังทักษิโณทก จากสุวรรณภิงคารประกาศอิสรภาพ โดยเน้นความสง่างาม ลักษณะที่เข้มแข็ง และการทรงไว้ซึ่งการมีพระราชอำนาจ"

พระพักตร์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในพระรูปหล่อนี้ เป็นแบบที่อาจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้ศึกษาและจินตนาการปั้นเป็นแบบไว้ โดยมีข้อมูลคือ "พระพักตร์ของสมเด็จพระนเรศวร มาจากโครงร่างของพระพักตร์ของกษัตริย์ 2 รัชกาล คือ รัชกาลที่ 8 และรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นหลัก เนื่องจากทรงเป็นกษัตริย์หนุ่มที่มีลักษณะงามและเด่น อีกทั้งอยู่ในวงศ์เดียวกัน คือ สมเด็จพระนเรศวร นั้นอยู่ในวงศ์สุโขทัย และราชวงศ์จักรีนี้ก็มาจากวงศ์สุโขทัยเช่นเดียวกัน"

อนึ่ง พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ประดิษฐาน ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความแตกต่างจากพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวร ที่ประดิษฐาน ณ ศาลสมเด็จพระนเรศวร พระราชวังจันทร์ (โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม) ดังนี้

	พระบรมรูป ม.นเรศวร	พระบรมรูปพระราชวังจันทร์
1. พระพักตร์	ทรงก้มต่ำทอดพระเนตรสายน้ำที่ทรงหลัง	ทอดพระเนตรตรงไปเบื้องหน้า
2. เครื่องทรง	ชุดเสด็จออกสงคราม	พระภูษาทรงออกวาราชการ
3. สายประดับ	ตระกรุดสะพาย 2 สาย(สายละ 16 ดอก)	สังวาล
4. พระสุวรรณภิงคาร	หมอน้ำมีพวย	คนโท
5. พระแสงดาบพาดพระเพลา	ด้ามพระแสงดาบอยู่ในพระหัตถ์ขวา	ด้ามพระแสงดาบอยู่ในพระหัตถ์ซ้าย
6. พระบาท	วางเยื้อง	วางตรง
7. ที่ประทับ	บัลลังก์	พระแท่นประทับ

ทั้งนี้ผู้ออกแบบ คือ นายสาโรช จารักษ์ อธิบายว่าแบบพระบรมรูปฯ แม้จะมีความแตกต่างกันมาก ก็ออกแบบโดยช่างกรมศิลปากรเหมือนกัน เพราะช่างกรมศิลปากรก็สามารถคิดแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับการศึกษาประวัติศาสตร์ การได้มาซึ่งข้อมูลและการค้นคว้าวิจัย

The Statue of King Naresuan the Great

The statue of King Naresuan the Great modeled by the Fine Arts Department is double life-size at 2.80 meters in height and weights approximately 2 tons. The former director of the Fine Arts Department, Saroch Charak, said that the posture of King Naresuan pouring water from the golden water vessel represents his declaration of independence which features the pride, bravery, and sovereignty of His Majesty.

The face of the King Naresuan statue was sculpted according to the original model created by Professor Silp Birasri who had studied historical evidence to portray the possibility of His Majesty's looks. There is an indication that the face of the statue is a combination of the two kings of Chakri dynasty, King Rama III and King Rama IX, both are dignified and outstanding. In addition, all three are descendants of the Sukhothai Royal family.

On careful observation, there are some differences between the two statues of King Naresuan the Great at Naresuan University and the other statue at the Chan Palace (Phitsanulok Pittayakom School) as follows:

	The statue of King Naresuan at Naresuan University	The statue of King Naresuan at the Chan Palace
1. Face	Looking at water being poured	Looking in the distance
2. Royal attire	Warrior Costume	Official Costume
3. Breast chain	2 bead-laced strings (16 beads each)	2 Sashes
4. The golden container	Spouted Pottery Vessel	Flask
5. Sword	Held in the right hand	Held in the left hand
6. Feet	Turned out	Straight
7. Seat	Throne	Bench

Note: The designer of the statue, Saroch, provided additional information that both statues were designed and cast by the craftsmen from the Fine Arts Department; however, there are some differences depending on the craftsmen's perspectives according to historical remarks, method of getting information, and research

สีเทา - แสด สีประจำมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

สีประจำมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ คือ สีเทา - แสด นั้น มีประวัติความเป็นมาเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในครั้งที่ยังเป็นสถาบันเครือข่าย วิทยาลัยวิชาการศึกษา และต่อมาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นั้น สถาบันแห่งนี้ใช้สีประจำสถาบัน ดังนี้

สีเทา หมายถึง สีของสมอง แปลว่า ความคิดหรือปัญญา

สีแสด หมายถึง เลือด แปลว่า ความกล้าหาญ

โดยสถาบันสาขาแต่ละแห่ง ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ได้กำหนดสีประจำสถาบันเป็นการภายใน ดังนี้

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร สีเทา-แดง (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน สีเทา - ชมพู (ยุบรวมกับประสานมิตร)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางเขน สีเทา - แดง (ยุบรวมกับประสานมิตร)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา สีเทา - แดง (ยุบรวมกับประสานมิตร)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก สีเทา - แสด (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ สีเทา-แสด)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน สีเทา - ทอง (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยบูรพา สีเทา-ทอง)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม สีเทา - แดง(ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สีเทา-เหลือง)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา สีเทา - แดง (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยทักษิณ สีเทา-ฟ้า)

จะเห็นว่าสถาบันทั้ง 8 แห่ง มีสีเทาเป็นสีหลักร่วมกันของทุกสถาบัน หมายถึง ศิษย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกคนต้องเป็นผู้มีสมอง คือ ปัญญา

เมื่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ได้ปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ นั้น ก็ได้มีการประชุมหารือและตกลงใจที่จะใช้ สีเทา - แสด ตามเดิม เพื่อรักษาสายใยสัมพันธ์กับศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วจำนวนมาก ทั้งในนามของวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก อีกทั้งสีและความหมายที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นก็มีความลึกซึ้งสอดประสานเป็นอย่างมากกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระพุทธชินราช อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองพิษณุโลกและชาวไทยทั่วประเทศ ดังนี้

สีเทา คือ สีของสมอง หมายถึง ความคิดหรือความมีสติปัญญา

สีแสด คือ สีผสมระหว่างสีแดง กับสีเหลือง

สีแสด หมายถึง สีแห่งความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว เยี่ยงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สีเหลือง หมายถึง สีแห่งพุทธศาสนาหรือองค์พระพุทธชินราช

ดังนั้น สีเทา - แสด จึงหมายถึง "มีความกล้าหาญที่จะคิดอย่างมีคุณธรรม"

Grey & Orange Naresuan University's Colours

The University's colours came from the original colours of the former College of Education and Srinakharinwirot University which have evolved into Naresuan University. The colours are grey which represents "wisdom and intelligence and orange which represents "bravery with compassion".

In the past each institution had its own colleges' colours as follow:

Original Name of College	Colours	Today's Universities
College of Education, Prasarnmitr	grey & red	Srinakharinwirot University
College of Education, Patumwan	grey & pink	Srinakharinwirot University
College of Education, Bangkokhen	grey & red	Srinakharinwirot University
College of Education, Physical Education	grey & red	Srinakharinwirot University
College of Education, Phitsanulok	grey & orange	Naresuan University
College of Education, Bangsan	grey & gold	Burapha University
College of Education, Maharakam	grey & red (New colours: grey & yellow)	Maharakam University
College of Education, Songkhla	grey & red (New colours: grey & blue)	Taksin University

It can be seen that all above institutions use the same colour, grey, meaning that students of the Colleges of Education have wisdom and intelligence.

Naresuan University decided to use the old colours to link the College of Education alumni. In addition, the meanings of the colours are profound and united King Naresuan the Great and Chinarat Buddha (one of the most famous Buddha images of Thailand) together as follows:

Grey is the colour of the brain and represents wisdom and intelligence.

Orange is the mixed colour of red and yellow.

Red means bravery, which King Naresuan had.

Yellow indicates Buddhism's colour and is represented by the Chinarat Buddha image.

Therefore the colours of **Grey** and **Orange** mean "Virtuous Bravery".

ปรัชญามหาวิทยาลัยนเรศวร

การก่อตั้งมหาวิทยาลัยนเรศวร มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ให้โอกาสแก่เยาวชน ลูกหลานของราษฎรในเขตภาคเหนือตอนล่างไม่ต้องเดินทางไปเรียนถึงเชียงใหม่หรือกรุงเทพมหานคร อันจะทำให้เยาวชนในเขตนี้มีโอกาสเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยนเรศวรจึงได้กำหนดปรัชญาไว้ดังนี้

"มหาวิทยาลัยนเรศวรมีอุดมการณ์มุ่งมั่นที่จะดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ผู้พระราชทานความเป็นไท ความสงบ ความผาสุกแก่ปวงชนชาวไทยมาแล้วในอดีต ดังนั้นมหาวิทยาลัยนเรศวรจึงมุ่งมั่นที่จะสืบสานให้สังคมไทยเป็นไทจากอวิชชา โดยค้นคว้าและสะสมองค์ความรู้ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการดำรงชีวิตและสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบสันติสุข มุ่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี เพื่อเป็นมรดกของชาติสืบต่อไป"

การกำหนดปรัชญาของมหาวิทยาลัยไว้ค่อนข้างยาวก็เพื่อให้ครอบคลุมอุดมการณ์ เจตนา ภารกิจ และพันธกิจแห่งความเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานนาม "นเรศวร" ส่วนปรัชญาอย่างย่อก็คือ "สืบสานสังคมไทย ให้เป็นไทจากอวิชชา"

ปรัชญาของมหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นการเสนอความเชื่อและความมุ่งมั่นว่า มหาวิทยาลัยนเรศวรจะขับเคลื่อนสังคมให้เป็นไทจากอวิชชา คือ ความไม่รู้แจ้ง ความมีอคติแห่งปัญญาของสังคม

นอกจากจะกำหนดเป็นปรัชญาแล้ว ในร่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่จะมีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ได้กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันทางวิชาการและวิชาชีพแทนวัตถุประสงค์เดิม ที่กำหนดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การที่วัตถุประสงค์แตกต่างจากเดิม และแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นนี้ ทำให้มหาวิทยาลัยต้องชี้แจงต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่เมื่อมหาวิทยาลัยยืนยัน ร่างดังกล่าวจึงได้ผ่านไป

ด้วยที่มาของปรัชญาดังกล่าว ป้ายชื่อมหาวิทยาลัยนเรศวรจะเป็นแท่งพีระมิด 3 ด้าน ประทับป้ายทั้งด้านซ้ายและขวา เป็นสัญลักษณ์ว่า มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นแหล่งรวมแห่งศาสตร์ทั้ง 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีปลายยอดเป็นเป้าหมายของทุกศาสตร์คือ

ปัญญาและความเป็นไทจากอวิชชา

Philosophy of Naresuan University

One of the main objectives of establishing Naresuan University was to give greater opportunity for lower northern students who wanted to study at university level; there is no need for them to go to Bangkok or Chiang Mai therefore offering more students the opportunity to attend university.

The philosophy of Naresuan University is to follow the way of King Naresuan the Great whose wisdom and vision gave independence, peace, and happiness to all Thai people. Consequently, Naresuan University aims to maintain its strong reputation in the field of education and its commitment to academic excellence while ensuring students independence while accumulating wide ranging knowledge. In addition, the preservation of national resources, the environment, art and culture are emphasised together with the adherence to Thai societal values."

Naresuan University's objectives are the promotion of teaching, research, academic service, art and culture, and preserving the environment.

This philosophy and the sign of the university, a 3 sided pyramid are symbolic of 3 fields of education which are Social Sciences, Science and Technology, and Health Sciences with the ultimate goal of "wisdom and independence without ignorance."

SPECIAL THANKS

กองบัญชาการทหารสูงสุด โดย
ผู้บัญชาการทหารสูงสุดพลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร
Supreme Command Headquarters

บริษัท สถาปนิก 110 จำกัด
Architects 110 Co.,LTD

โรงแรมท็อปแลนด์ พิษณุโลก
Topland Hottel

กองสลากกินแบ่งรัฐบาล
The Government Lottery office

บริษัท คอนทักซ์ไลน์ จำกัด
Contructionline co.,LTD

บริษัท ลานนาคอม จำกัด
Lannacom Co.,LTD

บริษัทอาร์เคมีเดีย จำกัด
RK Media Holding co.,LTD

บริษัท รถไฟฟ้า (ประเทศไทย) จำกัด
Electric Vehicles (Thailand) Co.,LTD

บริษัท คำนร อินเตอร์กรุป จำกัด
Khamron inter group co.,LTD

บริษัท ทีเอ็นเอสไซน์ จำกัด
T.N.S. science co.,LTD

ที่ปรึกษา Advisory Board

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์สมบัติ
อาจารย์วศิน

นพรัถ
ปัญญาวุธตระกูล

Writers and Reserchers

Assoc. Prof. Sombat Noparak
Mr. Wasin Panyarvutrakun

ที่ปรึกษาด้านภาษาและผู้แปล

Translators

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา
ดร.อุษา

พัดเกต
พัดเกต

Asst. Prof. Watana Padgate
Dr. Usa Padgate

ดร.สุดาภาณูจน์

ปัทมดิลก

Dr. Sudakan Pattamadilok

ดร.พยุง

ซีดาร์

Dr. Payung S.Cedar

ดร.เสาวภาค

กัลยานมิตร

Dr. Saovapak Kallayanamit

อาจารย์จันทิมา

ซิมสัน

Ms. Jantima Simpson

อาจารย์พรวีร์

ทันนิตเทศ

Ms. Pornrawe Thunnithet

อาจารย์ฐิติรัตน์

สุวรรณสม

Ms. Thitirat Suwanasom

ออกแบบโดย

อาจารย์ตติยา

เทพพิทักษ์

Ms. Tatlya Theppituck

นายณฤพนธ์

คมสัน

Mr. Naropon Komsan

คณะผู้จัดทำ

Editorial Board

บรรณาธิการภาษาไทย

Thai Editor

รองศาสตราจารย์เฉลิม

พงศ์อาจารย์

Assoc. Prof. Chalerm Ponghajan

รองศาสตราจารย์วันิดา

บำรุงไทย

Assoc. Prof. Wanida Bumrungthai

รองศาสตราจารย์สมบัติ

นพรัถ

Assoc. Prof. Sombat Noparak

อาจารย์วศิน

ปัญญาวุธตระกูล

Mr. Wasin Panyarvutrakun

นางสุภาวดี

ศรีประเสริฐ

Ms. Supawadee Sriprasert

นายทศพล

คุ้มสุพรรณ

Mr. Thosapol Kumsupan

นางสาวกนกพร

เอี่ยมละออ

Ms. Kanokporn lamla-o

นางสาวพรรณงาม

ลักษณะุชน

Ms. Phanngam Luksuchon

นายวิฑูรย์

ธนูทอง

Mr. Witoon Thanuthong

นายพงษ์ภัทร

พิภพุม

Mr. Phongphatf Fukfum

ที่ปรึกษา

Advisory Board

รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑล

สงวนเสริมศรี

Assoc. Prof. Monthon Sanguasornsri, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุระพล

ภาณุไพศาล

Asst. Prof. Suraphol Panupaisal

รองศาสตราจารย์เฉลิม

พงศ์อาจารย์

Assoc. Prof. Chalerm Ponghajan

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตร์

พวงบางโพ

Assoc. Prof. Supak Pongbangpho

ดร. สำราญ

ทองแพง

Dr. Samran Tongpaeng

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คงศักดิ์

พร้อมเทพ

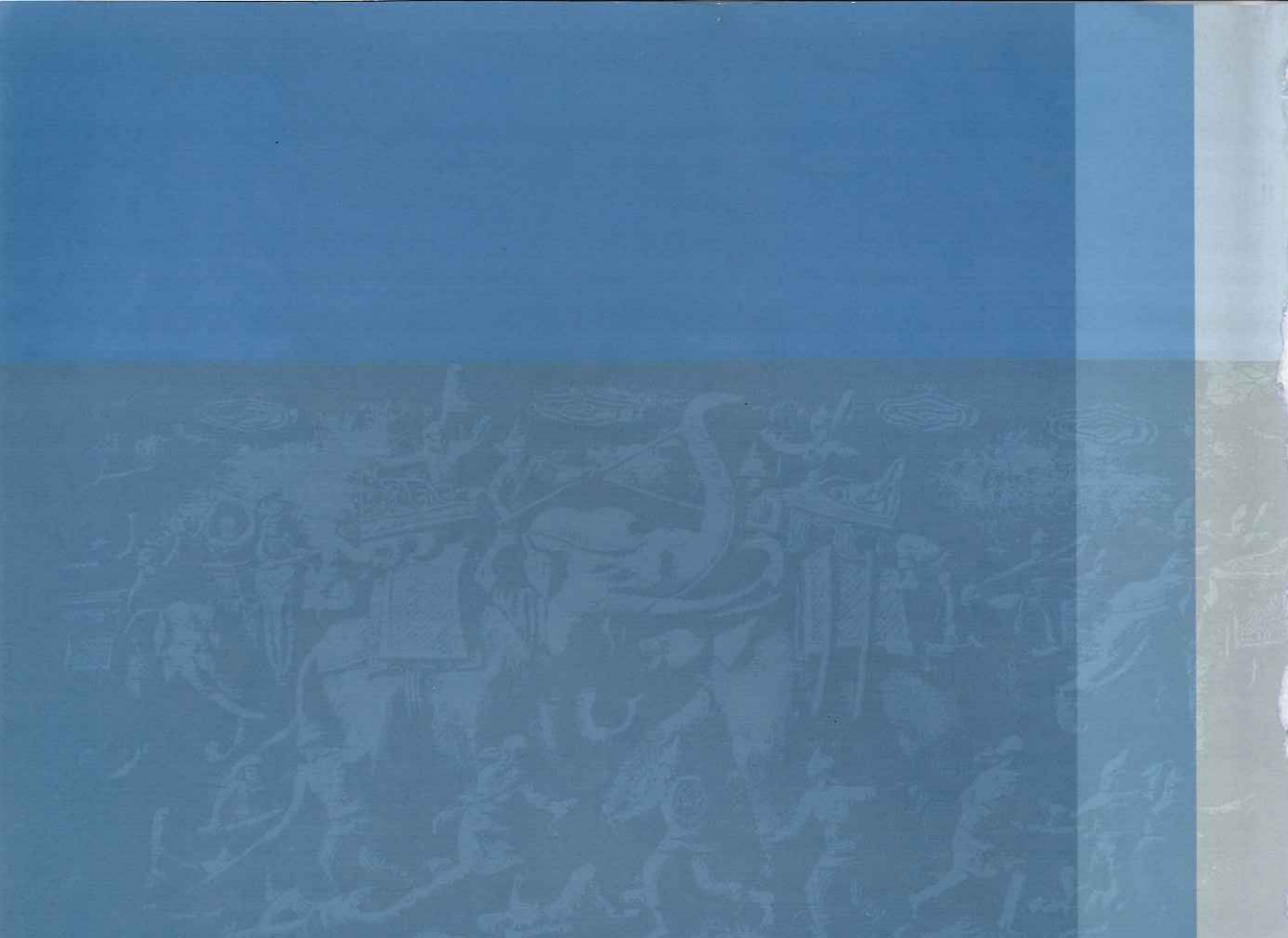
Asst. Prof. Kongsak Promtheap

อาจารย์กัญจนา

เขี้ยววิทย์การ

Ms. Kanchana Chiawvitkan

คณะผู้จัดทำ Editorial Board

King Naresuan the Great Monument

INDIA

1911

9281184

